

Naród Polski

Bi-lingual Publication of the Polish Roman Catholic Union of America
A Fraternal Benefit Society Safeguarding Your Future with Life Insurance & Annuities

December 2018 - Grudzień 2018

No. 12 - Vol. CXXXIII

www.PRCUA.org

**Zapraszamy
do czytania
stron 19-24
w jęz. polskim.**

**LAST CHANCE
TO TAKE
ADVANTAGE OF
TWO PRCUA
PROMOTIONS!**

**WHITE EAGLE
ANNUITY
SPECIAL
&
145th
ANNIVERSARY
LIFE INSURANCE
SPECIAL
10-Year Pay**

PERIODICAL POSTAGE
PAID AT CHICAGO, IL

PERIODICAL POSTAGE
PAID AT CHICAGO, IL

Christmas Greetings and Blessings, 2018

“Today a light will shine upon us, for the Lord is born for us; and He will be called Wondrous God, Prince of Peace, Father of future ages: and His reign will be without end.” (*Entrance Antiphon Mass at Dawn.*)

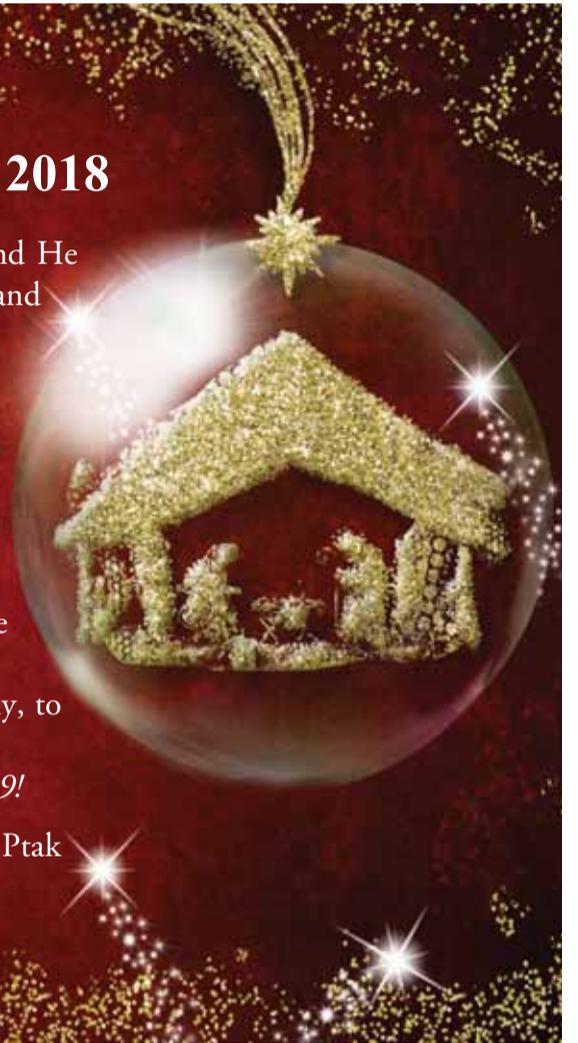
As we prepare to mark that great day of the Birth of Our Lord, may the Child Jesus bless you with strength and perseverance as we celebrate the birth of Love Itself from which everything has its beginning.

Please know that you and your loved ones will be remembered in my Masses of the Christmas Season, from December 25th through February 2nd, 2019. May the blessings of this Holy Season and the New Year, 2019, be yours in abundance!

A peace filled and Merry Christmas to our beloved PRCUA Family, to Polonia and to all people of good cheer.

Wesołych Świąt Bożego Narodzenia i Szczęśliwego Nowego Roku, 2019!

Very Rev. Canon Walter J. Ptak
National Chaplain

BEFORE CHRISTMAS TREES – GRAIN, HAY AND OPLATKI

The Christmas tree did not really become popular in Poland until the mid-20th century. In the early 1900s, it gradually began appearing in the manor houses of the gentry and in cities, but to a far lesser degree across the nation’s vast countryside. Incidentally, Poland in the 1950s was marked by the height of Stalinist terror, which also aimed its artillery at Polish Christmas.

Christmas trees adorning public buildings, schools and state-owned stores were officially referred to as “choinka świąteczna” (holiday tree – sound familiar?) or “choinka noworoczna” (New Year’s tree). Government printing services churned out greetings cards proclaiming “Do siego Roku! (Happy New Year) and “Wesołych Świąt!” (Happy Holidays), conveniently leaving out the key term “Bożego Narodzenia” (Christmas).

In the 19th and early 20th centuries, the custom of decorating fir, spruce or pine trees came to Poland and many other countries from Germany. Queen Victoria’s German-born husband Prince Albert is credited with setting up a Christmas tree at Buckingham Palace, which also helped to propagate the custom in Britain and America.

Centuries earlier in Poland, grain, hay and straw were considered the main Christmas accents. Sheaves of unthreshed grain were placed in the four corners of the manor house dining room and in the corners of the one-room peasant cottages alike. But while the gentry gradually gravitated towards more citified, foreign traditions, the agrarian accents endured far longer in the countryside. Peasants tied hay to their table legs and scattered it all over the floor in memory of the humble stable where Jesus was born. His hay-filled manger was symbolized by hay strewn over the tabletop before being covered with a pure-white tablecloth. Evergreen branches and sprigs were placed behind holy pictures or in vases.

The peasant cottages of yesteryear were scrubbed spic and span and often whitewashed before its walls were decorated with freshly made “wycinanki” or paper cut-outs. The procedure was the same at Easter time. The “wycinanki” usually sported geometric, floral or animal motifs rather than Christmas scenes, but served to highlight the bright colors and festive nature of the occasion.

Other festive decorations in the old peasant cottages were various types of folk mobiles, made of *oplatek*, paper, straw, feathers, etc. and suspended

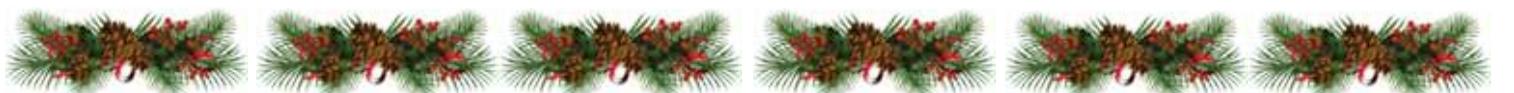
from the ceiling. Because of their wispieness and the fact that they waved in the breeze whenever anyone passed through the room, they were called “pajaki” (spiders) – an allusion to filigree cobwebs. Also, strings of dried white peas were used to form chandelier-type decorations resembling strings of pearls.

Our Polish ancestors also suspended an evergreen branch or the peak-side-down top of a fir, spruce or pine tree from the ceiling or rafters, over the supper table. It was variously known in different parts of the country as “sad” (orchard) or “podłaznik” (creeper). It was usually decorated with home-spun straw, paper and eggshell ornaments, ribbons, and edibles such as fruit, nuts, gingerbread and marzipan (almond-paste) confections. This simple, natural and interesting evergreen bough, which fills the rooms with the scent of the great outdoors, is worth promoting in our Polish American parishes, clubs and businesses. And it is great for small apartments because it does not take up even an inch of floor or table space.

Even after a regular Christmas tree made its appearance, it too was originally decorated the same way as the “sad” or “podłaznik.” Eventually store-bought decorations became more common. In the inter-war period, Poland became famous for its hand-blown and hand-painted glass ball ornaments. But these were (and are) quite pricey, so many trees sported only one or two such masterpieces, with cheaper ornaments and homemade decorations making up the majority. The electric lights that replaced real candles are now universal, and in today’s Poland people are increasingly succumbing to commercially-promoted fashions such as all red balls one year and silver and blue ones the next.

Like everyone else these days, Polish Americans are over-immersed in commercially pushed fads, trends and fashions at every turn of the holiday. Therefore, it might be a refreshing change to occasionally recall some of the old customs of simpler times. Any Polonian Christmas function could provide a good occasion to set up an old-style Wigilia tableau featuring the above mentioned grain sheaves, straw, hay, evergreen boughs and old-fashioned upside-down Christmas tree. Candle-shaped Christmas tree lights with yellowish, flickering bulbs might help to convey the old-style atmosphere without the safety hazard of real tapers.

By Robert Strybel, Polish/Polonian Affairs Writer

Calendar of PRCUA Events

DECEMBER

2 WYANDOTTE, MI – SOCIETY #162 CHILDREN'S CHRISTMAS PARTY on Sun., Dec. 2 starting at 1:30 p.m., at PRCUA Banquet Hall, 1430 Oak St., Wyandotte, MI. Society #162 members, ages 0-10 will receive a postcard with details about attendance. Contact: Mary Ann Davis at 734-341-2242.

2 CHICAGO HTS., IL – ANNUAL PRCUA OPLATEK, on Sun., Dec. 2 at Casa Maria, 500 Northgate Drive, Dyer, IN. Doors open at 11:00 a.m., Lunch at noon. Contact: Dir. Elizabeth Sadus at 708-481-6796. See details on pg. 3.

6 ST. NICHOLAS' DAY

7 TOLEDO, OH – THE ECHOES OF POLAND PIEROGI DOZEN SALE on Fri., Dec. 7 from 10:00 a.m. till 6:00 p.m. at PRCUA Hall, 5255 N. Detroit, Toledo, OH. Contact: 419-531-8658 or 419-475-6262. Details on pg. 4.

8 WYANDOTTE, MI – 15TH ANNUAL SOC. #162 POLKA CHRISTMAS NIGHT on Sat., Dec. 8 at 8:00 p.m. at PRCUA Banquet Hall, 1430 Oak St., Wyandotte, MI. Koledy, Polkas and more. Contact: PRCUA Lodge at 734-281-7036. See details at right.

9 WYANDOTTE, MI – SOCIETY #162 SENIOR CHRISTMAS PARTY on Sun., Dec. 9 at 1:30 p.m., at PRCUA Banquet Hall, 1430 Oak St. Wyandotte, MI. Society #162 adults 60 years and older will be invited by letter to attend the Annual Senior's Christmas Party. Dinner, drinks and some koledy with friends. Contact: PRCUA Lodge at 734-281-7036.

15 DEARBORN HTS., MI – PRCUA MICHIGAN WOMEN'S DIVISION ANNUAL OPLATEK on Sat., Dec. 15 at Lyskawa VFW Post, 6828 N. Waverly St., Dearborn Heights, MI. Doors open 1:00 p.m., Program 1:30 p.m. Contact: Joe or Kristi Mihalic at spartyhm@gmail.com or at 313-920-8732. See pg. 3.

16 CHICAGO, IL – SOUTHWEST CENTER OF POLISH SONG & DANCE CHRISTMAS PARTY on Sun., Dec. 16 at Mother McAuley High School, 3737 W. 99th St., Chicago, IL. Doors open at noon. Show at 12:30 p.m. See details below.

16 WYANDOTTE, MI – SOCIETY #162 GENERAL MEETING AND ELECTION OF OFFICERS on Sun., Dec. 16 at 1:00 p.m. at PRCUA Lounge, 1430 Oak St., Wyandotte, MI.

19 LANSING, MI – WHITE EAGLE SOC. #2342 POTLUCK AND MEETING on Wed., Dec. 19 from 5:45 p.m. to 7:00 p.m. at the Federated Polish Home, 1030 W. Mt. Hope, Lansing, MI. Contact: Veronica Ulrich at 517-484-3311.

24-25 CHRISTMAS EVE and CHRISTMAS DAY – PRCUA OFFICE WILL BE CLOSED.

JANUARY 2019

1 HAPPY NEW YEAR! – PRCUA OFFICE WILL BE CLOSED.

19 HICKORY HILLS, IL – "WESOŁY LUD ON ICE" WINTER DINNER DANCE AND SHOW on Sat., Jan. 19, 2019 at Camelot Banquets, 8624 W. 95th St., Hickory Hills, IL. Entrance at 6:30 p.m. Dinner at 7:00 p.m. See details on pg. 11.

**Southwest Center
of Polish Song & Dance**

of the Polish Roman Catholic Union of America invites you to a

Christmas Show

Sunday, December 16, 2018

Mother McAuley High School Auditorium
3737 W. 99th St. Chicago, IL

Doors open at Noon Show begins at 12:30 p.m.

Tickets: \$12 in advance; \$15 at the door; Children under 5 yrs. free

Cash Raffle tickets can be purchased in advance.
Winner need not be present.

For tickets, please call Ania Kraszewski at 773-972-0012

PRCUA #162 SACRED HEART OF JESUS SOCIETY
PRESENTS
THE 15TH ANNUAL
Polka Christmas Night
LIVE MUSIC BY
**The KAVALIERS
& FRIENDS**
SING ALONG TO YOUR FAVORITE KOLEDY, CHRISTMAS CAROLS,
POLKAS, OBEREKS AND WALTZES
Saturday Night in the Hall!

Saturday, December 8, 2018
Starting at 8:00 P.M.
PRCU Hall
1430 Oak Street
Wyandotte, MI 48192

*Free Admission - Donations greatly appreciated
Proceeds to benefit PRCUA #162 Sacred Heart of Jesus Society
Cash Bar - No B.Y.O.B. - Food Available
Everyone Welcome - Hope to see you there!*

2019 PRCUA Calendar

The free 2019 PRCUA calendar is now available to PRCUA members. Members can pick up the calendar at the Home Office, 984 N Milwaukee Ave, Chicago, IL or can order it by calling the Marketing Department at 773-782-2630.

Orders can also be placed by emailing the following: marketing@prcua.org.

The 2019 PRCUA calendar features cities throughout Poland.

Each month showcases both the historic and modernized aspects of one of the cities, illustrating the beauty of current-day Poland as well as her rich history. We hope you will enjoy this 2019 calendar! Order while supplies lasts!

Zajaczek Dance Ensemble is hosting

POLSKA ZABAWA

Na Zdrowie It's a Polish Party!

**JOIN US february 9th
@6pm**

\$30

POLSKA ZABAWA

ADMIT ONE

Included with ticket purchase...

Polish Street Food • OPEN BAR • DJ Entertainment

Be ready for fun...

Baskets • Games • Raffles

Wear your Polish Best!

AMERICAN POLISH CENTURY CLUB
33204 Maple Lane Sterling Heights, Michigan 48312

TICKET INFO 586-770-7397
zajaczekdance@yahoo.com

 ZAJACZEK DANCE ENSEMBLE

Central Citizens of Michigan Honors PRCUA Members

Hamtramck, MI - On Sunday, October 28, 2018, the General Kazimierz Pulaski Medal of Honor Banquet was held at the PNA Council 122 Banquet Hall in Hamtramck, Michigan. This event was coordinated by the American Polish Central Citizens Committee of Metro Detroit. Its purpose is to award individuals and organizations with the General Pulaski Medal of Honor for their involvement in Polonia. This year two PRCUA members received this award: Elizabeth Thacker, Director of PRCUA Opole Dance School and Grace Sawinski, member of PRCUA Society #1404.

Elizabeth Thacker with family

Elizabeth Thacker has been very actively involved in Polish folk dancing and the Polish Roman Catholic Union of America (PRCUA) since she joined the PRCUA Opole Dancers at age 5. Beth danced with the group for 14 years and graduated from Opole. Her love for Polish dancing grew as she was invited to join the Wawel Folk Ensemble. As a member of Wawel, Beth has participated in Polish folk dance workshops held throughout the U.S., including Los Angeles, Milwaukee, New York City, Chicago and Denver. She has also participated several times in the International Folk Festival in Rzeszów, Poland.

Through her love of dance and her relationship with Opole/Wawel choreographer, Donna Skurski, Beth became the Director of Opole in 2007. She has two children that dance in the group. As School Director, Beth has established a collection of costumes, owned by the group, that can be utilized by students for years to come. Under her direction, Opole recently traveled and performed in Poland for the first time in the group's history.

Donna Skurski (past recipient), Beth Thacker (current recipient) with District #10 National Director Colleen Bonkowski

Beth has a Bachelor of Civil Engineering degree and a Masters of Environmental Engineering degree from the University of Michigan. She works part-time in the Environmental and Water Resources Group of a local engineering firm. Elizabeth's children are Paul and Mary and her husband is Whalen. The Thacker family is active in the PRCUA; Beth and her children are involved in dancing and her husband is involved with sports and also helps with the dance group.

Grace Sawinski has been a member of the PRCUA for many years and has served as her Society's Financial Secretary. Her family goes way back in PRCUA history and still continues to be active with the PRCUA in various capacities. Grace believes that the youth are our future. Presently, her goal is to get more young adults involved with the PRCUA and Polonia.

Other recipients were: Rafal Nowakowski (TV Polonia), J. J. Przewozniak (Orchard Lake Schools), Ken Reszczyk (Polish American Century Club), Alicja and Stanley Zacny (Owners of Krakus Restaurant), PNA Council 122 - honored on its 100th Anniversary and Francine Nizienski - honored as a non-Polish "Friend of Polonia". Congratulations are extended to all of these recipients; may they continue to work and promote Polish heritage.

The PRCUA was well represented at this event to show their support of the honorees. Those present were: National PRCUA Director, District #10, Colleen Bonkowski and husband Brian; PRCUA President Emeritus Wallace Ozog and wife Joann; members from PRCUA Society #1593 and PRCUA Society #1404, as well as families from the PRCUA Opole Dance School.

All of the PRCUA members in attendance

Merry Christmas

PRCUA Michigan Women's Division
Annual Oplatek Celebration
Hosted by the PRCUA Wieliczka Dance Ensemble

Saturday, December 15, 2018
Lyskawa VFW Post
6828 N. Waverly St., Dearborn Heights, MI

Doors open at 1:00pm
Program at 1:30pm
Lunch to be served at 2:00pm
Adults \$20 | Children 12 and under \$17

Contact Joe or Kristi Mihalic
spartyhm@gmail.com, 313-920-8732
44222 Richmond Ct., Canton, MI 48187

Reservations & payment required by **December 6, 2018**
Sorry, no tickets sold at the door and no refunds
Checks Payable to: Wieliczka Dance Ensemble

Share the wealth & raffle to
benefit the Women's Division
Scholarship fund

**ANNUAL
PRCUA OPLATEK**
Hosted by District #9

Sunday, December 2, 2018
Casa Maria
500 Northgate Drive, Dyer, IN

Doors open at 11:00 a.m.
Lunch at Noon

Donation \$30
Children under 12 - \$15.00

R.S.V.P by November 20, 2018

Please send reservation to:
Elizabeth Sadus
847 Marian Way
Chicago Hts., IL 60411
708-481-6796

All articles for the January 2019 issue of *Naród Polski*, must be submitted by Tuesday, December 18, 2018.

“Naród Polski”

ISSN 0027-7894

“POLISH NATION”

Official Publication of the Polish Roman Catholic Union of America

FREQUENCY: Published Monthly

PUBLISHER:

JAMES J. ROBACZEWSKI
National President
984 N. Milwaukee Avenue
Chicago, IL 60642-4101

Periodical Postage Paid at Chicago, IL and at additional mailing offices.

POSTMASTER:

Send address changes to:
NAROD POLSKI
984 N. Milwaukee Avenue
Chicago, IL 60642-4101

PRCUA CONTACT INFORMATION:

Internet: www.prcua.org
Home Office: 773-782-2600
Toll-Free: 1-800-772-8632
Fax: 773-278-4595
Business Hours: 8:15 am - 4 pm

MICHELINE I. JAMINSKI

Vice President & Publication Dept. Administrator
773-782-2600 Ext. 2643

Direct all material for publication to:

LIDIA KOWALEWICZ
Executive Editor
984 N. Milwaukee Avenue
Chicago, IL 60642-4101
773-782-2639

Toll-Free: 1-800-772-8632 Ext. 2639
Fax: 773-278-4595
lidia-kowalewicz@prcua.org

Please direct mail regarding newspaper delivery, organizational matters or change of address to:

AGNIESZKA J. BASTRYK
Secretary-Treasurer - PRCUA
984 N. Milwaukee Avenue
Chicago, IL 60642-4101
773-782-2600 ext. 2604
e-info@prcua.org

See PRCUA on Facebook

Printed at: Topweb Corporation
1645 W. Fullerton Avenue
Chicago, IL 60614

Paulina Ortyl Honored

Independence, OH - On October 20, 2018 at the Crowne Royal Hotel in Independence, Ohio, Paulina Ortyl - a member of PRCUA Society #1633 and foundress, director, and choreographer of Echoes of Poland Folk Song and Dance Ensemble received the “Ohio Fraternalist of the Year” award given by the Ohio Fraternal Alliance, which was celebrating its 101st year. The award was presented by Councilman & Board Chair Tom Waniewski.

In attendance were the PRCUA National Directors from District 5: Tom Jesionowski and Mitchell Bienia with his wife Krystyna, Raymond Ortyl, Dennis and Gail Yurosky, and Walter and Teresa Gibala.

A big “thank you” goes to PRCUA Vice President Misia Jaminski for all her hard work to make this happen. Paulina was truly surprised and very deserving of this prestigious award.

Submitted by: Teresa Gibala
Photos by: Mitch Bienia & Walter Gibala

Paulina receiving the 2018 award from Councilman Tom Waniewski

L-r: PRCUA Dist. #5 Director Mitchell Bienia, Honoree Paulina Ortyl, foundress of Echoes of Poland Folk Song and Dance Ensemble, and Dist. #5 Director Thomas Jesionowski

L-r: Ray and Paulina Ortyl, Gail Yuroski, Krystyna Bienia, Dennis Yuroski, Teresa Gibala, Dir. Mitchell Bienia, Water Gibala, Dir. Thomas Jesionowski

The Echoes of Poland Pierogi Dozen Sale

Dec. 7, 2018

10:00 till 6:00

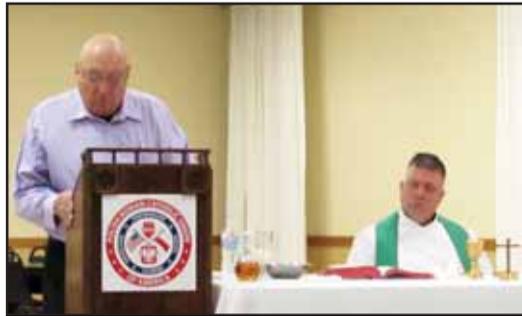
PRCUA Hall,
5255 N. Detroit, Toledo, OH

\$9.00 per dozen

cheese, potato, kraut, mixed (cheese, potato)

CALL: 419-531-8658
419-475-6262

Deceased Members Remembered in Toledo, OH

Thomas Jesionowski reading during the Mass

Toledo, OH - On Sunday, November 11, the PRCUA Toledo Societies #1617, #719, #1584, and #1633 attended a Mass for deceased members offered by Rev. Paul Roher, a retired Army Chaplain who is now the PRCUA Chaplain for the Toledo Societies. National Director from District #5 Tom Jesionowski assisted Rev. Paul during the Mass.

After the Mass, a luncheon was held along with the general membership meeting where Officers and Board

Members were elected and sworn into office by Past National Director from District #5, Joan Sylak. An enjoyable afternoon was had by all.

L-r: Teresa Gibala, Vikki Mixon, Fr. Paul Roher, and Thomas Jesionowski

Newly elected Officers are: Vikki Jean Mixon, President; Mike Krajewski, Vice President; Teresa Gibala, Secretary; Bob Nitz, Sergeant at Arms. New Board members are: Rick Kaczmarek, Tom Jesionowski, Sandy Kaminsky.

Article and photos by: Walter & Teresa Gibala

Polish Roman Catholic Union of America Operating Results 9 month ended September 30, 2018

	Sept. 30, 2018	Sept. 30, 2017
INCOME:		
Life and Annuity Sales	13,138,720	10,600,517
Investment Income	7,814,239	7,626,464
Other Income	210,500	257,682
TOTAL INCOME	21,163,458	18,484,663
EXPENSES:		
Life and Annuity	17,151,787	14,264,809
General Expenses	3,495,359	3,411,001
Insurance taxes, licenses, fees	346,524	344,320
TOTAL EXPENSES	20,993,671	18,020,129
NET OPERATING INCOME	169,787	464,533
Dividends to Members (deduct)	114,574	114,038
Net Capital Gain (loss)	0.00	3,012,386
NET INCOME (loss)	55,213	3,362,881
SURPLUS ACCOUNT		
Beginning Bal-Dec.31, prior year	11,833,894	7,708,653
Net Income (-loss)	55,213	3,362,881
Change in Reserves	(52,961)	517,959
Ending Balance as of Statement Date	11,836,146	11,589,494

Items affecting 9 month results:
Annuity and Insurance sales improved year over year.
Increases in Life and Annuity expenses.

PRCUA Gwiazda Dancers Late October & Early November Happenings

Wow...where has 2018 gone? One minute it was July and Gwiazda was getting ready to go to Poland, and now we're submitting an article to appear in the December issue of *Naród Polski*.

The PRCUA Gwiazda Dancers continue to busily prepare for their 59th annual recital and for upcoming performances. On October 28, students in the Ensemble came to practice dressed in their Halloween costumes.

Gwiazda Dancers celebrate Halloween

In addition to regular practice activities, students made some Halloween crafts, played Halloween games, and, of course, got some Halloween treats.

On Saturday, November 9, Gwiazda's choreographer, Basia Nowakowski, attended the 37th annual *Na Góralską Nutę* Festival sponsored by the Polish Highlanders Association of North America ("ZPPA"), held at Dom Podhalan in Chicago, IL. While at the Festival, Ms. Nowakowski took in

lots of Highlander folk dance performances and heard much music played by Highlander folk bands. Ms. Nowakowski serves as secretary of Koło Góralskie "Morskie Oko" Nr. 4 przy ZPPA in Hamtramck, MI.

On Saturday, November 17, members of the Gwiazda dancers and their families volunteered their time at the Bolls Family YMCA in Detroit, Michigan. While at the YMCA, Gwiazda families assembled baskets of healthy foods for delivery to needy families in the metro-Detroit area. These baskets included vegetables, whole turkeys, pot pies, and other fixings to prepare a Thanksgiving dinner. Once assembled, Gwiazda family members assisted in the delivery of the baskets.

Pictures above: Gwiazda Dancers and their families at Bolls Family YMCA assembling and delivering Thanksgiving food baskets

On Sunday, November 18, members of the Gwiazda Dancers and their families participated with Polish Legion of American Veterans Post 10 in Hamtramck, MI to deliver Thanksgiving food to homeless veterans at the Veterans Administration shelter located at Piquette Square in Detroit, Michigan. The food service included all of the traditional Thanksgiving staples (turkey, stuffing, cranberries, green bean casserole, etc.), but also included a "Polish flair" with kielbasa and pierogi. According to sources at the event, the veterans enjoyed the turkey, but really loved the kielbasa and pierogi.

Gwiazda Dancers and their families with PLAV Post 10 serving Thanksgiving meals to homeless veterans

With the holidays upon us and 2018 winding down, Gwiazda still has an action-packed schedule of practices and performances carrying them through 2018 and in to 2019.

Submitted by: *Nicholas J. Nowakowski, Gwiazda Secretary & 1997 Alumnus*

CELEBRATION AT THE CHICAGO HISTORY MUSEUM OF THE 100TH ANNIVERSARY OF POLAND REGAINING ITS INDEPENDENCE

Chicago, IL - Members of Polish American organizations, schools, cultural institutions, clergy, veterans, and others, were invited by the Polish Consul General in Chicago, to celebrate the 100th anniversary of Poland regaining its independence. The event was hosted at the Chicago History Museum in downtown Chicago on Thursday, November 8.

Miroslawa Sojka-Topór singing the anthems

Consul General of the Republic of Poland in Chicago Piotr Janicki

Guests were welcomed by Consul General of the Republic of Poland in Chicago Piotr Janicki, his wife and daughter. The program began with the singing of the National anthems by Miroslawa Sojka-Topór, and continued with remarks by Consul Janicki, who reflected on this great celebration of the 100th anniversary of the Poland regaining its

independence after 123 years of being partitioned. He also thanked all for the help and support that Polish Americans offered Polish citizens in their struggle for freedom.

Recipients of the medals with Consul Janicki

The event continued with the presentation of medals to outstanding Polish American activist and members of Chicago Polonia. The Order of Polonia Restituta Knight's Cross was awarded posthumously to Helena Jaremkiewicz. The Order of Merit of the Republic of

L-r: PRCUA VP Micheline Jaminski with PMA President Richard Owsiany, Coleen Jan Paderewski, and Piotr Orzechowski

Poland was presented to Alina Szymczyk for her work for the Polish community and popularizing Polish culture. The Gold Cross of Merit was awarded to Krzysztof Arsenowicz for his artistic achievements and charity work. Siberian Exiles Crosses were presented to Joseph Czart, Cecylia Skrzypczak, and Jane Jagodziński. Eight teachers from Chicago area Polish language schools were awarded Medals of the National Education Commission in Poland: Małgorzata Bełcik, Maria Ciastoń, Jadwiga Cisowska, Wiesława Dziedzic, Monika Kalinowska, Marzena Kozłowska, Marlena Nogaś-Herba, and Renata Stawska.

The program closed with a piano recital by Maria Murawska, Professor of Music at the Academy of Music in Bydgoszcz, Poland.

The PRCUA was represented at the event by Vice President Micheline Jaminski and her husband Richard, District #7 Director Anna Krysiński, and Executive Editor of the *Naród Polski* Lidia Kowalewicz, President of PRCUA Soc. #800 Jan Jaworski, and other PRCUA members. After the program, guests were invited to partake in refreshments.

CHANGE OF ADDRESS AND/OR REQUEST FOR NARÓD POLSKI NEWSPAPER

ADDRESS CHANGE

REQUEST NEWSPAPER

CANCELLATION

E-MAIL ADDRESS

NAME _____

ADDRESS _____

CITY _____ STATE _____ ZIP _____

E-MAIL _____

OLD ADDRESS: _____

To access the newspaper online, go to: www.PRCUA.org/narodpolski
Click on "Start your digital *Naród Polski* subscription." If you'd like to get a print-copy, email pam-tuytens@prcu.org or mail the form above to:
PRCUA, 984 N. Milwaukee Ave., Chicago, IL 60642-4101 Attn: Pam Tuytens ATTENTION!

The Polish Roman Catholic Union of America is asking its members to provide PRCUA with their e-mail addresses in order to update members' database and form an efficient and earth-friendly way of communicating. To send your e-mail address fill out the form above. Provided information will be strictly used for business purposes.

KIDS

ACTIVITY

PAGE

COLOR THE PICTURE

Color the picture of the Nativity scene.

HOW MANY?

Write down how many of each object you can see.

CROSS THE WORDS

Find all of the Christmas related words in the two puzzles.

Help the Little Elves

Help the little elves to find the way to Santa's sack.

SOUTHWEST CENTER OF POLISH SONG AND DANCE AT CHILDREN'S FESTIVAL IN POLAND

For the FIFTH time, the PRCUA's Southwest Center of Polish Song and Dance visited and performed in Iwonicz Zdrój, Poland at the 10th Children's International Festival. As always, Poland did not disappoint. The dancers did great; they had fun, and most importantly, they made a lifetime of memories! The weather was a little wet, but somehow the sun shined when it counted!

Our trip took off effortlessly. We arrived safely and with ALL our baggage on the same flight. We were greeted at Rzeszów Airport by PRCUA Vice President Misia Jaminski, Choreographer and Instructor of SWCPD Richard Jaminski, and his mother, Maria Jaminski. Before a long week of performing, we were invited to perform in Końskie. The drive was long but well worth it. The people of the town were so inviting and appreciative. It was pouring rain but the show must go on and for the first time ever, *Wesoły Ludek* performed in gym shoes! The Festival itself started with an Opening Mass, then a parade through town, and a Concert. We also performed at the town square in Rzeszów and in Iwonicz. Our dancers had the chance to show the blood, sweat, and tears that went into all of their suites. They performed dances and songs from the regions of Orawa, Warmia, Przeworsk, and our crowd favorite, Polish People in the U.S.A. Polka

There was a concert for the *Tańce Kraju Zamieszkania*. Each group performed a dance representing their country. It was held in the *Regulione* in Krosno. This has always been my favorite part. I love to see what dances groups from all over the world bring from their home country. Our final day consisted of practice, packing, fun walking around town and the final Gala. The dancers were sad that the week was ending. We ended on a high note with a great performance of our *Przeworsk Suite*.

I'd like to thank our parents, teachers, and the PRCUA for making this trip possible for our dancers. I think trips like these truly help children appreciate their Polish heritage and keep them interested in it. I know that we will be back in three years! I hope they will be ready for us!

Submitted by: Ania Kraszewski-Winkler

Please join us for our annual Christmas Show on Sunday, December 16th at 12:00 Noon at Mother McAuley H.S. For more information, please see details on page 4 or call Ania Kraszewski-Winkler at 773-972-0012.

The Open Door Otwarte Drzwi

Micheline "Misia" Jaminski
Vice President ~ Wiceprezeska

CHRISTMAS GIFT AUTHOR MAUREEN

*The gifts I'd leave beneath your tree,
Aren't those that you can touch or see.
Not wrapped in Christmas tissue gay
But gifts to bless you every day.
The gift of friendship warm and true,
Is one that I would leave for you.*

*Good health and happiness and cheer
To keep you smiling through the year
The gift of peace that comes from God,
With prayer to guide each path you trod.
And when your heart has lost its song,
The gift of hope to cheer you on.
These are the gifts I'd leave for you.*

The pages of the calendar flip to December and soon we will be welcoming in a New Year (and a beautiful 2019 PRCUA calendar). It seems that time moves faster and yet there are still 60 minutes per hour, 24 hours in a day and 365 days a year. They say "time flies when you are having fun!" Hopefully, that is the case with each and every one of you. Hope the moments that pass become treasured memories and all future events generate excitement and anticipation!

It was truly a "November to remember" as Poles and Polonia celebrated 100 years of Poland regaining its independence, in addition to many other events. We started the month remembering those who are no longer with us here on earth and, in true Polish style, adorned their final resting places with flowers, candles and prayers. This year marks the 1st anniversary of my mother's passing and the 10th of my father. My father (like countless others) always sang "Jak szybko mijają chwile" and now more than ever, I realize why.

*"How swiftly moments are passing, how swiftly time goes by.
A year, a day, a moment from now, we'll not be here you or I. (Repeat)
So while we still are youthful and spring is drawing near,
At least for this brief moment our eyes will shed no tear." (Repeat)*

FROM AN ARTICLE BY ROBERT STRYBEL

Pres. Robaczewski and I attended the 2nd PRCUA Volleyball Tournament in Warren, MI on November 2-3, hosted by Society #1593 and chaired by PRCUA President Emeritus Wally Ozog, ably assisted by Mrs. Joann Ozog, among many others. First place winners are: New Kids on the Block from St. Rita (COED), Balls up (Women's) and PRCU #162 (Men's). Congratulations to all for participating and sharing your skill, power and strategy! Kudos to Fraternal Department Coordinator Mateusz Bomba, for a job well done! See details and photos on pg. 16-17.

During our stay in Warren, Director D-10 Colleen Bonkowski served as our GPS as Pres. Robaczewski and I decided to make a surprise visit to the Halka Dancers in Detroit who are busy preparing for their Golden Jubilee Concert in April. We surprised Choreographer Tom Lisiecki, Director Laura Hejza, dancers and parents!

On November 8, Pres. Robaczewski and Secy.-Treas. Bastrzyk attended the 2018 AQS Corporate Governance Seminar in Pittsburgh, PA, bringing back to the PRCUA a wealth of information.

November 11 is Veterans Day in the USA but is also known as Armistice Day in France and Belgium, Remembrance Day in the United Kingdom and Commonwealth countries and National Independence Day in Poland. This year, the days closest to this date were even more eventful than usual due to Poland's Centennial of Regained Independence.

The Consulate of the Republic of Poland in Chicago invited guests to the Chicago History Museum on November 8 to celebrate the Centennial. My husband Richard and I represented the PRCUA, enjoying the program which included remarks by Consul General Piotr Janicki, an award ceremony and a piano recital of Frederyk Chopin's compositions by Maria Murawska.

Centennial celebration at the Museum

Improvisations inspired by J.S. Bach. I had the pleasure of again meeting with Coleen Jan Paderewski during the pre-reception in the Paderewski Room of the PMA. Thank you to PMA President Richard Owsiany and PMA Managing Director Małgorzata Kot for the invitation.

The morning of November 11 found many PRCUA members including those from Polonia Ensemble and Wesoly Lud participating in the Polish Independence 10K Run/Walk (*Bieg Stulecia*) in Chicago. This race was part of the bigger endeavor that included 100 races held around Poland and abroad on the same date.

Later that same day, Secy.-Treas. Bastrzyk attended the Concert for Peace at St. Hyacinth Basilica, Chicago, IL, where, together with the Paderewski Symphony Orchestra Chorus, the Chicago Philharmonic performed legendary Polish composer Wojciech Kilar's Mass for Peace in a liturgical setting. Meanwhile, Pres. Robaczewski attended the Polish Independence Day

Halka Dancers with Pres. Robaczewski and V.P. Jaminski

Jaminskis with Coleen J. Paderewski

The Chicago Philharmonic hosted a five-day music celebration in honor of the Centennial from November 7 to 11 featuring some of Poland's most decorated musicians. My husband Richard joined the PRCUA Executive Officers at the Polish Museum of America where the 1st place winner of the Montreux Jazz Festival, Piotr Orzechowski, performed 24 Preludes and

Jola Lech

Dancers from Polonia Ensemble at 10K

Observance hosted by the Polish American Congress-Wisconsin Division in Milwaukee, WI, while Richard and I attended the 37th Festival "Na Góralską Nutę" hosted by the Polish Highlanders Alliance in Chicago. PRCUA Wesoly Lud Dancers performed amidst the many Polish Highlander schools and groups. We thank the ZPPA V.P. for Culture Zdzisław Dorula and Secy. Gen. Helena Studencka for their hospitality.

Polonia Ensemble performed at St. Ferdinand's Celebration of Polish Independence Day and National Directors D-10, Colleen Bonkowski and Courtney Ozog, together with Presidents Emeriti Wallace Ozog and Joseph A. Drobot, Jr. and their spouses attended the festivities hosted by the Polish American Congress - Michigan Division. There were many other celebrations throughout the world celebrating the end of World War I and Poland's regained independence on that historic occasion. I was very impressed with the many tributes I was able to see through social media but one in particular was memorable. It was an infomercial courtesy of the Polish National Foundation, featuring leaders of the Polish NATO Forces - Afghanistan, Bosnia, Kosovo, JFCBS - thanking the USA for helping Poland in its rebirth - referencing the generation that "fought for your freedom and ours - knowing freedom isn't free."

Accepting the invitation of the Ambassador of Poland to the United States, Pres. Robaczewski represented the PRCUA at the Centennial celebration in Washington, D.C. on November 13.

There were also non-patriotic events happening throughout the month as well. On November 10, the Managing Director of the Southwest Center of Polish Song and Dance, Anna Kraszewski, married Daniel Winkler in a lovely ceremony at Sacred Heart Parish in Palos Hills, IL. They were surrounded by family and friends, as well as many of the SWCPSD children and their parents and Wesoly Lud dancers (Ania is an alumnus of both) dressed in Polish costumes. The "good old-fashioned Polish wedding" reception at Camelot Banquets, Hickory Hills, IL lasted well into the night. Of course, Wesoly Lud past and present performed for the couple giving the groom his first Chicago Polka lesson and many alumni had an opportunity to test their stamina.

Ania and Daniel Winkler

Mr. and Mrs. Daniel Winkler and dancers

Congratulations and best wishes to Mr. and Mrs. Winkler!

The 47th Cinderella and Prince Charming Ball sponsored by the Adult Culture Group of PRCUA (Edward Muszalski, President) featured 25 Candidates and was held at Chateau Del Mar in Hickory Hills, IL on November 17. In attendance were Most Rev. Andrew Wypych, Auxiliary Bishop and Episcopal Vicar of the Archdiocese of Chicago; Consul General Piotr Janicki of the Republic of Poland in Chicago; Rev. Robert Stuglik, Pastor of St. Joseph Parish in Summit, IL; the PRCUA Executive Officers, their spouses and National Directors of D-7-8-9: Anna Krysinska, Elizabeth Dynowski, Mirek Cisko and Elizabeth Sadus, as well as former Director D-8 Krystyna Lech; Barbara Ciepela, President of the Legion of Young Polish Women and guest, Anna Wytrzymalski; R i c h a r d O w s i a n y , President of the Polish Museum of America; and Dr. Piotr Brukasz, Vice President of the Polish American Medical Society and his wife, among others. Emcees for the evening were Danielle Kroplewski and Thomas Frankowicz. Choreography for the artistic portion of the evening was thanks to the creativity of Richard Jaminski. The new Royal Couple for 2019 are Klaudia Widur and Aleksander Sacinski; runners-up are Katarzyna Burdzy and Artur Rykala. Congratulations to all of the winners, the Candidates, and the members of the Adult Culture Group for a beautiful elegant event. (More photos and details from this Ball will appear in an upcoming issue of *Naród Polski*.) SAVE THE DATE: The 48th Cinderella-Prince Charming Ball will be held on November 23, 2019.

L-r: Runner-up Katarzyna Burdzy, Prince Charming Aleksander Sacinski, Cinderella Klaudia Widur, Runner-up Arthur Rykala

Cinderella-Prince Charming Ball candidates with PRCUA Officers and their spouses and D-8 and D-9 Directors

On Saturday, November 17, the Polish American Community of Toledo, Ohio, along with the Polish Cultural Center hosted the first Northwest Ohio Polish Hall of Fame Dinner at Brandywine Country Club in Independence, Ohio. The PRCUA is proud to announce that Paulina Ortyl - Founder, Artistic Director and Choreographer of the Echoes of Poland Folk Song and Dance Ensemble - was inducted in the Northwest Ohio Polish Hall of Fame, along with seven other individuals. Representing the PRCUA at the

(L-r) Raymond and Paulina Ortyl, D-5 Dir. Tom Jesionowski

ceremony were District #5 Dir. Mitchell Bienia and his wife, and Dist. \$5 Dir. Tom Jesionowski, as well as members of The Echoes of Poland Ensemble. Paulina was presented with the award in the category of Entertainment/Culture by Toledo Councilman and Polish American Community of Toledo Chairman of the Board Tom Waniewski. The award reflects recipients who have exceeded in the field of faith, family, entertainment/culture and work/labor. The recipients will have their plaques and photos in the future Polish Cultural Center.

I truly hope that your Thanksgiving Day was spent among the nearest and dearest in your lives and that the food was plentiful and delicious and the company – fun and endearing.

National Director D-10/Zajaczek Manager Colleen Bonkowski and her Committee worked their magic to make an enchanted evening for the Zajaczek Ensemble Graduates: Jaelyn Beller, Lillian Kozak, Joseph Smigiel and Agata Lubanski at their Ball on November 24 held at the Polish Century Club's Banquet Center in Sterling Heights, MI. Congratulations to the Graduates.

On Sunday, November 25, the Polish American Congress – Indiana Division honored the Polish Museum of America (PMA) at their annual Polish Heritage Banquet. Pres. Robaczewski was invited to introduce the PMA. Accepting the award on behalf of the PMA was Pres. Richard Owsiany. Steven Tokarski is the PAC-IN Div. President. Also in attendance was Elizabeth Sadus, National Director D-9.

The PRCUA is pleased to introduce to you the new PRCUA Director of Marketing, Elżbieta Sawczuk! Ela was born in Opole, Poland, and came to the United States almost 20 years ago. Some of you may know her from Polvision TV. Ela joined the PRCUA on November 1st as an ethnic media operations professional with a broad spectrum of experience in the television and radio business. During her 18-year career, she has been

Zajaczek graduates: J. Beller, J. Smigiel, L. Kozak with teacher R. Kasprek, Dir. C. Bonkowski, teacher D. Zajac, and Asst. to the School Director D. Jaczkowski

(L-r) E. Sadus, S. Tokarski, R. Owsiany and J. Robaczewski

Elżbieta Sawczuk, Marketing Director

a news anchor, reporter, producer, marketing consultant and program director. She is also an author of the documentary series "Śladami Jana Pawła II" and "Journey to the Holy Land." Her heart for Polonia let her establish long-term relationships with many business entities and Polish community organizations. For years, during the numerous TV interviews that she conducted, she promoted the PRCUA and its mission. Now she proudly offered her candidacy for the Marketing Director position. It is Ela's challenge to find new ways of connecting with current PRCUA members and recruiting new members. Ela and her husband, Rafał, are the parents of 4-year-old Philip. They hope to promote PRCUA financial products and fraternal benefits to their family and friends. Welcome Ela!

Here's to a long and productive career with the PRCUA!

Rest in Peace, Dear Friend - By now, the news of the

untimely passing of Mark Sokolowski on November 15, 2018 has reached most local people. Mark was the beloved husband of PRCUA Vice President Emeritus Anna Sokolowski; father to Basia (Sean) Ackerman and Alicia Sokolowski; twin brother to Dan (Maria) Sokolowski; Dziadzi to Aurora and Dziadzia to Annika, Alex and Charlotte and friend to many.

Anna and Mark met in college and for 51 years were best friends. They celebrated their 48th wedding anniversary on August 29.

During Mrs. Sokolowski's term in office as PRCUA Resident Vice President, we all became close friends. Anna and Mark joined Wesoly Lud, my husband Richard and myself on our adventures to Wilno, Lithuania; Lwów, Ukraine; Shanghai and Beijing, China; and Prague. Many happy memories were created but they were not just travel-related. Mark and Richard had a common language which Anna would refer to as a conversation about "śrubki". Both were always talking about building or repairing something. This talent, together with his architectural background, lent itself to his being a most valuable help at the Polish Museum of America and he always volunteered. How apropos that I last saw Mark in the Paderewski Room on October 12, 2018.

Mark did not only help people during his life in various ways including as a blood donor for many years, but his selfless act as a registered organ and tissue donor with the Illinois Secretary of State, is further testament to the person he was. During what can only be described as the most difficult time in their lives, Ania and the family honored his wishes. As Ania stated, Marek always said "life must go on" and his life is going on and on and on. (You too can be an organ and tissue donor by registering with your Secretary of State via its website or at the time of your driver's license renewal). Family and friends joined together on November 15 to bid farewell and paid homage to this truly amazing person taken too soon. But that is not how I want to end this article.

In the spirit of this holiday season and all that is "merry and bright", I want to share the way I will always remember Mark. In December of 2008, I asked Mark to play the role of Św. Mikołaj in a skit for the Christmas Pageant together with the Polanie Dancers of St. John Paul II Polish School in Lemont, IL. With those twinkling blue eyes and rosy cheeks, he played his part and recited his memorized lines with the sincerity of how I picture the real Santa Claus would. That's the Mark Sokolowski I will remember this Christmas. I ask that we all keep Anna, all of the Sokolowski family and all those who have lost someone this year, close to our hearts.

Wishing you all a very Merry Christmas and a Happy and Healthy New Year!
Wesołych Świąt Bożego Narodzenia i Szczęśliwego Nowego Roku!

Congratulations to the Winners of the 2018 October Polish American Heritage Month Coloring Contest

Chicago, IL - This year, the PRCUA Fraternal Department received 150 entries for its Polish American Heritage Month Coloring Contest. The contest was open to all members from ages 3 to 18 years. Entries were divided into five age categories. Employees of the Home Office served as judges to determine the winners in each category.

Entries were received from the following schools:

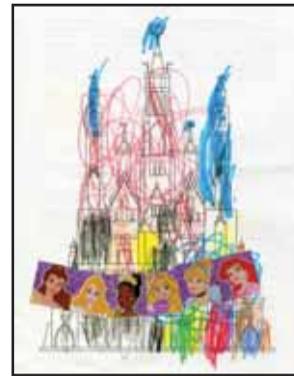
District 8: St. John Paul II Polish Language School, Polanie Dancers, Southwest Center of Polish Songs and Dance, Wesoly Lud.

District 9: St. Raphael Kalinowski Polish School and Mała Polska Dancers.

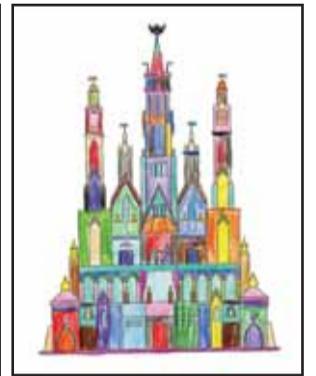
District 10: Gwiazda, Halka, Malbork, Opole, Rogalin, Tatry, Wieliczka, and Zajaczek Dancers.

Winners in each category received a gift card and all participants received a postcard in appreciation of their participation.

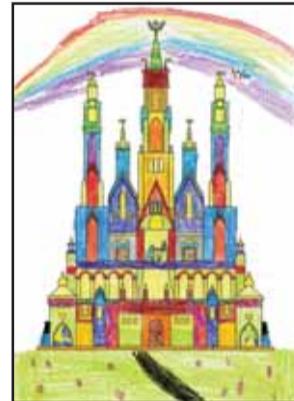
The *krakowska szopka* (Krakow creche) was chosen as the design for this year's coloring contest. Congratulations to Aleksandra Woźniak, Society #1634, a member of the Southwest Center of Polish Song and Dance, student of Maria Konopnicka Polish School in Oak Lawn, IL, whose beautiful artwork was chosen as the winner. Her entry will be used as this year's Christmas card. The other winners of this year's contest are:

Olivia Urbina

Amelia Kalec

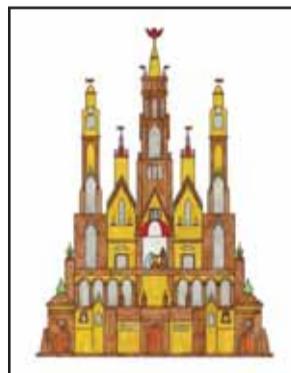

Josephine Collins

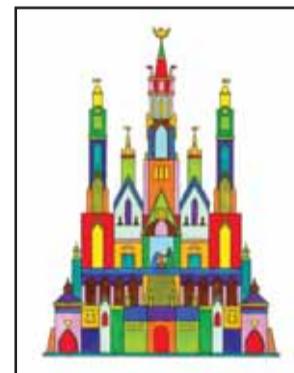

Kacper Buksa

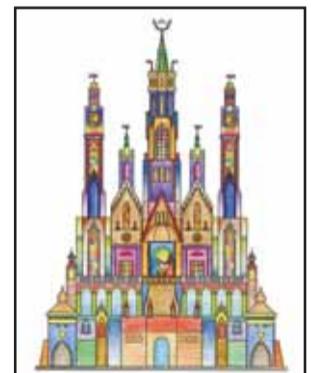
Name	Age	School	PRCUA Society #
3-5 Year Olds			
1st Place Olivia Urbina	3	Zajaczek	1618
2nd Place Amelia Kalec	5	SWCPSD	1634
6-8 Year Olds			
1st Place Josephine Collins	7	Zajaczek	1618
2nd Place Kacper Buksa	6	Kalinowski	693
9-12 Year Olds			
1st Place Sophia Rubio	10	Kalinowski	693
2nd Place Meredith Bayus	12	Zajaczek	1618
13-15 Year Olds			
1st Place Aleksandra Woźniak	13	SWCPSD	1634
2nd Place Wiktor Kuzmiuk	14	SWCPSD	1634
16-18 Year Olds			
1st Place Joanna Staron	16	Wesoly Lud	1634
2nd Place Dominika Górniewski	18	Wesoly Lud	1605

Sophia Rubio

Meredith Bayus

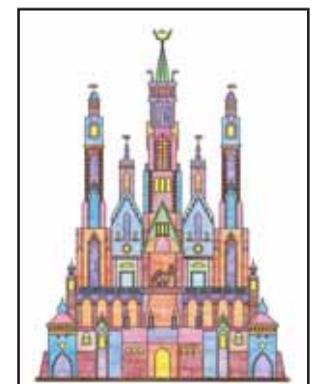
Aleksandra Woźniak

Wiktor Kazmiuk

Joanna Staron

Dominika Górniewski

WHITE EAGLE ANNUITY SPECIAL

IN HONOR OF THE 62ND
PRCUA QUADRENNIAL
CONVENTION

Product Highlights

- 2.62% Guaranteed rate for the first 24 months!
- Minimum deposit of \$25,000
- Earned interest is compounded monthly
- FREE 10% annual withdrawals
- 2 Year Surrender option
- Additional contributions permissible during term
- Surrender clock does not restart with additional contributions
- Floor guarantee rate of 1.5%
- NO maintenance fees
- Issue ages 0-90
- Qualified and Non-Qualified plans available
- Earned interest is tax deferred until withdrawn
- Early Withdrawal Penalty Schedule for

Year 1	4%
Year 2	3%

Withdrawals prior to age 59 1/2 may be subject to IRS early withdrawal penalties

For more information:

Rafal Ciolkosz
rafal-ciolkosz@prcua.org; 773-782-2634

Robert Fattore, Director of Sales
robert-fattore@prcua.org; 773-782-2631

* All applications are subject to underwriting and must be postmarked by December 31, 2018. Cannot be combined with other offers.

145TH ANNIVERSARY LIFE INSURANCE SPECIAL

10 PAY LIFE

COVERAGE FOR A SEMI-ANNUAL PREMIUM PAYMENT OF \$145

ISSUE AGE	MALE	FEMALE
0	\$22,971	\$26,678
1	\$22,326	\$25,887
2	\$21,657	\$25,088
3	\$20,979	\$24,294
4	\$20,307	\$23,520
5	\$19,656	\$22,766
6	\$19,026	\$22,034
7	\$18,413	\$21,332
8	\$17,819	\$20,649
9	\$17,243	\$19,987
10	\$16,683	\$19,346
15	\$14,214	\$16,469
20	\$12,264	\$14,058
25	\$10,572	\$11,994
30	\$9,099	\$10,232
35	\$7,793	\$8,735
40	\$6,664	\$7,469
45	\$5,711	\$6,387
50	\$4,906	\$5,473
55	\$4,208	\$4,713
60	\$3,613	\$4,080

To celebrate 145 years of service to the Polish-American community, PRCUA will be offering this 10 Pay Whole Life certificate, beginning February 1, 2018. This affordable coverage will last a lifetime. Don't wait, contact us today!

- * Builds cash value
- * Available up to age 62
- * Simplified underwriting
- * Dividend participating
- * Other payment modes available

Rafal Ciolkosz
773-782-2634
rafal-ciolkosz@prcua.org

Robert Fattore
Director of Sales
773-782-2631
robert-fattore@prcua.org

* All applications are subject to underwriting and must be postmarked by December 31, 2018. Cannot be combined with other offers.

DEARLY DEPARTED

PRCUA BROTHERS AND SISTERS

Member	Society	State	Member	Society	State
Andrassi, Victroia R.	1580	IL	Malawski, Donna	1000	IL
Bacik, Mary	412	IL	Maslanka, Janina	1580	IL
Bonkowski, Rose Ann	2015	PA	Mastowski, Dr., Charles D.	2290	PA
Borkowski, Albin	2303	WI	Michalek, David B.	2308	WI
Brzozowski, Stella	227	MO	Miga, Henry	2227	MI
Bzdyra, Aleksandra L.	463	CT	Mikolajewski, Irene J.	162	MI
Cyhel, Florence, V.	105	KS	Miller, Deborah	2220	OH
Daca, Helen M.	404	FL	Miller, Melvin	527	MD
Davis, Helen M.	29	PA	Murawski, John J.	337	IN
Dawn, Raymond	479	PA	Niklewicz, Charlotte S.	2303	WI
Debowski, Anna	597	CT	Oswald, Linda	1423	WI
Divine, Helen	572	NJ	Penney, Anne Marie	189	WI
Dougan, Frances	28	NY	Pleva, Margaret	2057	PA
Golla, Mary	2303	WI	Plis, Joseph	1031	IN
Gurka, Jr., Walter	283	WI	Pomianowski, Afred	337	FL
Holmes, Dorothy	105	KS	Pytlak, Walter	1159	OH
Jarusiewicz, Ann	20	NJ	Rebisz, Antonina	1486	NY
Jurek, Dolores A.	1423	WI	Rogers, Bernadette	750	NY
Jurek, Walter A.	1423	WI	Rolla, Jr., Walter F.	1580	IL
Kachuba, Helen	1004	IL	Sepnefski, Leona	7	PA
Kay, Irene	2227	MI	Slesinski, John	658	MA
Kazior, Stanley	412	IL	Sowa, Rose	593	IL
Kedzierski, Genevieve	261	MI	Stacy, Gloria	475	IL
Keller Mazur, Gail	308	IL	Sukta, Lottie	565	IN
Kobus, Jean T.	286	CT	Summerfield, Faye	435	TX
Kolodziej, Edwin	294	NJ	Szyjka, Thaddeus	527	MD
Kosciow, Jeanette	2100	MI	Tomaszewski, Anne	1441	NY
Kozlowski, Gertrude	1034	IN	Urbanski, Marian	880	IL
Krawczak, Carol Ann	261	MI	Wallace, Ronald J.	308	MI
Kurelo, Lucille	186	IN	Woichevovich, Wilson	2248	OH
Kwiatkoski, Ronald	213	WV	Zagroska, Regina M.	2010	PA
Mackiewicz, Hedwig A.	20	NJ			

May they rest in eternal peace.

WIGILIA SUPPER RECIPES

By Robert Strybel, The Polish Chef

CREAM-BAKED PIKE (szczupak zapiekany w śmietanie): Rinse well and pat dry 2 lbs. Northern pike, walleye or sea pike (hake) fillets; sprinkle with juice of 1 lemon, salt well and refrigerate several hours or overnight. Pat dry. Place 2 Tbsp. butter in casserole and heat in oven until melted. Place fillets in casserole and roll in the hot butter to coat all sides. Bake in 375° oven uncovered about 15 min. Meanwhile, in saucepan melt 2 Tbsp. butter, stir in 1 Tbsp. flour. Remove from heat, stir in ¾ cup fork-blended sour cream, add ¼ tsp. salt, return to heat and simmer until bubbly, stirring constantly. Remove from heat and stir in 1 tsp. lemon juice. Pour sauce over fish and bake another 15-20 or until fish is fully cooked. Dust with paprika and garnish with chopped parsley just before serving.

BATTER-FRIED MUSHROOMS (grzyby smażone w cieście): Soak 12 large dried bolete mushroom caps of roughly equal size in warm water 1 or more hours or overnight. Add 1/2 tsp. salt and cook in the same water at a gentle boil until fully cooked but still firm. Carefully remove mushrooms, drain and dry on paper towels. (Save water in which mushrooms have been cooked for other purposes: soups, gravies, sauerkraut dishes, etc.) For the batter, combine 3/4 cup flour, 1/2 tsp. baking powder, 1/2 tsp. salt, 1 tsp. oil and several dashes pepper, stir in 1 cup milk and 1 beaten egg; whisk until smooth. Let stand 30 min. Dredge cooked mushroom caps in flour, shaking off excess, dip in batter to cover and fry in 1/2" hot oil to a nice golden-brown on both sides. Add more oil to skillet as needed. Drain on paper towels and serve hot as a dish in itself or as a hand-held accompaniment with clear red barszcz soup.

FISH POLONAISE (ryba po polsku): In 4 cups vegetable stock containing 2 Tbsp. cider vinegar cook 2 lbs. lake perch fillets (or similar) until done (only a few min). Carefully transfer cooked fillets with slotted spoon to platter and keep warm in oven. In saucepan, melt 3 Tbsp. butter and turn off heat. Add 4 to 5 finely-chopped hard-boiled eggs and toss to coat evenly with butter. Add 2 -3 Tbsp. fresh finely-chopped dill; salt and pepper generously. Toss to blend ingredients. Sprinkle fish with lemon juice and cover with hard-boiled-egg topping.

GROATS & MUSHROOMS (kasza z grzybami): Thinly slice 1 lb. washed and dried fresh portobello mushrooms. In large skillet, sauté 1 finely-chopped onion in 2 to 3 Tbsp. butter or margarine until tender and golden. Add the mushrooms, toss with spatula to coat all over, add 3 Tbsp. water, cover tightly, reduce heat and simmer until cooked (15 - 20 min or so), stirring occasionally. Salt and pepper to taste. Fork-blend 2/3 cup sour cream with 1 Tbsp. flour, stir into mushrooms and simmer on low 2 to 3 min. Garnish with chopped fresh dill and/or parsley. Serve over cooked buckwheat groats, boiled potatoes, noodles or rice. Variation: This dish will be even tastier if made with 2 oz. or more rehydrated and cooked dried Polish bolete mushrooms.

Employee Appreciation Celebration

L-r: Pres. James Robaczewski, Secy-Treas. Agnieszka Bastrzyk who celebrated her 10th anniversary and VP Micheline Jaminski

Chicago, IL - On Halloween, October 31, 2018, PRCUA and PMA employees were treated to an annual lunch in celebration of Employee Appreciation Day.

The PRCUA Membership Department, under the leadership of Julie Prado, was in charge of selecting a theme and preparing the Social Hall for the celebration, and they did a fantastic job. The Membership Department chose an oriental theme and decorated the Social

Hall accordingly. Employees enjoyed a Chinese lunch and also had the opportunity to learn how to make flowering branches out of the colorful tissue paper.

This year, three employees celebrated their employment anniversaries: Julie Prado, Manager of the Membership Department, celebrated her 20th anniversary at the PRCUA Home Office; Agnieszka Bastrzyk, who was elected the PRCUA Secretary-Treasurer at the 62nd PRCUA Convention, celebrated her 10th work anniversary. Both ladies were presented with a small token of appreciation.

L-r: Julie Prado and Judy Hoffman

A loud Happy Birthday was sung to Judy Hoffman from the Underwriting Department, who celebrated her birthday that day.

Thank you, PRCUA Executive Committee, for continuing this special celebration.

You are cordially invited to attend the

"Wesoly Lud on Ice"

Winter Dinner Dance and Show

Come dressed as your favorite Disney character

Also celebrating
Olivia Cislo's
5th Anniversary
with Wesoly Lud

Camelot Banquets

8624 W. 95th St, Hickory Hills, IL 60457
Saturday, January 19, 2019
Entrance: 6:30 p.m. Dinner: 7:00 p.m.

Donation \$40.00 (children 3-10 \$20.00) - CASH BAR

RSVP by January 12, 2019
773-351-4737 - Michael Dziarkowicz

NOTICE: TO ALL PRCUA
SOCIETY SECRETARIES AND
SCHOOL DIRECTORS

Please e-mail your 2019 meetings and events schedule to the Executive Editor: lidia-kowalewicz@prcu.org before **December 15, 2018** or mail to: Narod Polski, PRCUA Home Office, 984 N. Milwaukee Ave., Chicago, IL 60642-4101.

ZAJĄCZEK DANCE ENSEMBLE NEWS

POLISH CULTURE... Pass It On!

On Saturday, October 21, 2018, the PRCUA sponsored a Cultural Workshop in Wyandotte, MI at the PRCUA #162 Sacred Heart of Jesus Society Hall. Approximately 100 children and young adults attended the event to learn more about their Polish culture and heritage. The schedule for the day was divided into four mini-workshops consisting of: dancing, cooking, language, and crafting. The attendees were separated into groups to experience hands-on each category of learning. Coordinated by Past Dist. #10 Dir. Thomas Lisiecki from Halka Dance Ensemble, and PRCUA Directors, Choreographers, and volunteers, nine PRCUA dance ensembles from Michigan participated in this five-hour program exploring what defines our Polish ancestry. From making potato pancakes to making a paper Polish eagle, fun was had by all. The importance of the day, however, was not "what" exactly the groups did, but the time invested in "passing on" knowledge to another generation about what it means to be POLISH!

Participating PRCUA dance groups were: Gwiazda, Halka, Malbork, Opole, Tatry, Polskie Maki, Rogalin, Wieliczka, and Zajaczek.

Submitted by:
Karrie Westphal
Photographed by:
Mrs. Mary Ann Smigiel

Zajaczek Dance Ensemble Members

Cultural Workshop Participants

2018 is Illinois' Bicentennial Year

This year, the State of Illinois is celebrating its 200th anniversary. To mark this historic occasion, here are some interesting facts about Illinois. Traces of human settlements in the State of Illinois date back to about 5000 BC. Illinois has been inhabited by the Paleo-Indians, the nomadic tribes of hunters, and later their descendants, called Woodland Indians. About 900 AD, Middle Mississippi Indians settled in the area. Their descendants, the Illiniwek tribes, populated the region from the 17th to the 19th century. They were moved to a Reservation in Kansas as a result of wars and losing the land to other Indian tribes and European colonists.

The first Europeans who arrived in Illinois were the French explorers Louis Joliet and Jacques Marquette, who claimed the land for France in 1673. The French built a number of forts in Illinois, established settlements, and engaged in trade.

The region was ceded to Britain after the French and Indian War (1754–63). European control was ended by the U.S. militia led by George Rogers Clark in 1778, whereupon Virginia claimed Illinois as within its territory. In 1887, the land was made part of the Northwest Territory by the Northwest Ordinance. In 1809, the Territory of Illinois was created with its own governor and capital city in Kaskaskia.

Illinois achieved statehood on December 3, 1818 and became the 21st state. Vandalia became the second capital of Illinois in 1819 and held that position for 20 years. After strong pressure from Abraham Lincoln, the capital was moved to Springfield in 1839. The first railroad in Illinois, The Northern Cross, started running from the Illinois River to Springfield.

After more settlers moved to Illinois, Native American tribes were forced to move further west. In 1832, a group of Indians led by Sauk Chief Black Hawk returned to Illinois to reclaim their land. Black Hawk and his warriors were defeated by the U.S. Army at the Battle of Bad Axe.

In 1833, Chicago was founded, and the final Indian treaty pertaining to Illinois land, the Treaty of Chicago, was concluded with the Potawatomi, Chippewa, and Ottawa tribes. Also, the first higher education institution for women in Illinois, the Jacksonville Female Seminary, was opened that year.

In 1848, the Illinois and Michigan Canal opened and, with easier access to the state, the population of Illinois reached nearly one million.

During the Civil War (1861-1865), Illinois was loyal to the Union, manufacturing weapons, supplying iron products, and becoming a major grain and meat supplier for the North.

In 1867, the Illinois Industrial University (later the University of Illinois) was established.

In 1871, a large portion of Chicago was destroyed by fire. Most of the buildings were made of wood at that time. As a result of the fire, over 20,000 buildings were completely destroyed.

By 1880, Illinois had become the fourth most populous state. In 1911, Starved Rock State Park became the first state park in Illinois. In 1913, the Women's Suffrage Act was passed, extending voting rights for Illinois women. In 1918, Illinois celebrated its centennial.

By 1920, Illinois was counted among the foremost states in nearly every significant growth variable—coal mining, industry, farming, urbanization, transportation, and wholesaling.

Illinois experienced rapid population growth after World War II.

As of the census of 2010, Illinois has the 5th largest population of the 50 states. Chicago, in terms of population, is the third largest city in the country with over 2.7 million people.

The first known Polish settler in Illinois was Józef Sadowski/Sadowsky, who lived in Illinois, in the district of Vermilion. The first Pole known to have come to Chicago was Captain John Napieralski, who arrived in 1837.

ILLINOIS FACTS:

Population: 12,830,632 (2010)

Size: 57,916 square miles

Nicknames: Prairie State; Land of Lincoln

Motto: "State Sovereignty, National Union"

Tree: White Oak

Flower: Violet

Bird: Cardinal

PRCUA Christmas Publications Available

Enrich your Christmas celebration with these festive publications offered by the PRCUA Marketing Department to all of our members!

CAROL BROCHURE: This brochure includes lyrics to popular English and Polish Christmas carols to provide at sing-alongs during your Christmas party. No charge for postage.

CHRISTMAS CUSTOMS, CAROLS, AND CUISINE: This booklet explains Polish Christmas customs and traditions. It also provides lyrics to favorite English and Polish Christmas carols and recipes for traditional foods served in Polish homes at the meatless Christmas Eve Wigilia meal.

BIRTH OF JESUS COLORING BOOK: This lovely coloring book includes pages detailing the Nativity of Jesus Christ.

The latter two publications are provided free, with postage being the only cost: \$3 for the first book and \$1 for each additional book.

You can also pick up the books at our Home Office, 984 N. Milwaukee Ave., Chicago, IL 60642, free-of-charge.

To place an order, call the Marketing Department at 1-773-782-2630 or toll-free at 1-800-772-8630. You can also email us at marketing@prcua.org. Make checks payable to PRCUA and send your order to:

PRCUA Christmas Publications
984 N. Milwaukee Avenue
Chicago, IL 60642-4101
Attn: Marketing

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT, AND CIRCULATION

1. Publication Title:	NAROD POLSKI	
2. Publication Number:	371080	
3. Filing Date:	October 1, 2018	
4. Issue Frequency:	Monthly	
5. Number of Issues Published Annually:	12	
6. Annual Subscription Price:	\$0	
7. Complete Mailing Address of Known Office of Publication:	Polish Roman Catholic Union of America 984 N. Milwaukee Ave., Chicago, IL 60642 Contact Person: Lidia Kowalewicz Telephone 773-782-2639	
8. Complete Mailing Address of Headquarters or General Business office of Publisher:	Polish Roman Catholic Union of America 984 N. Milwaukee Ave., Chicago, IL 60642-4101	
9. Full Names and Complete Mailing Addresses of Publisher, Editor, and Managing Editor:	Publisher: James J. Robaczewski, President Polish Roman Catholic Union of America 984 N. Milwaukee Ave., Chicago, IL 60642-4101 Editor: Lidia Kowalewicz, Executive Editor Polish Roman Catholic Union of America 984 N. Milwaukee Ave., Chicago, IL 60642-4101	
10. Owner:	Polish Roman Catholic Union of America 984 N. Milwaukee Ave., Chicago, IL 60642-4101	
11. Known Bondholders, Mortgages, and Other security Holders Owning or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages, or Other Securities:	None	
12. Tax Status. The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for federal income tax purposes:	Has not changed during the preceding 12 months.	
13. Publication Title:	NAROD POLSKI	
14. Issue Date for Circulation Data Below:	September 2018	
15. Extent Nature of Circulation	Average No. Copies Each Issue During Preceding 12 Months	No. Copies of Single Issue Published Nearest to Filing Date
a. Total Number of Copies (Net press run)	22,435	22,722
b. Paid Circulation (By Mail and Outside the Mail)		
(1) Mailed Outside-County Paid Subscription	16,603	16,802
(2) Mailed In-County Paid Subscription	2,860	2,920
(3) Paid Distribution Outside the Mails	0	0
(4) Paid Distribution by Other Classes of Mail Through the USPS	0	0
c. Total Paid Distribution	19,463	19,722
d. Free Nominal Rate Distribution (By Mail and Outside the Mail)		
(1) Free or Nominal Rate Outside-Country Copies	0	0
(2) Free or Nominal Rate In-County Copies	0	0
(3) Free or Nominal rate Copies Mailed at Other Classes Through the USPS	0	0
(4) Free or Nominal Rate Distribution Outside the Mail	0	0
e. Total Free or Nominal Rate Distribution	0	0
f. Total Distribution	19,463	19,722
g. Copies not Distributed: office copies	2,972	3,000
h. Total	22,435	22,722
i. Percent Paid	100%	100%
16. Electronic Copy Circulation		
a. Paid Electronic Copies	0	0
b. Total Paid Print Copies + Paid Electronic Copies	0	0
c. Total Paid Distribution + Paid Electronic Copies	0	0
d. Percent Paid (Both Print & Electronic Copies)	0	0
17. Publication of Statement of Ownership.	If the publication is a general publication, publication of this statement is required. Will be printed in the November 2018 issue of this publication.	
18. Signature and Title of Editor, Publisher, Business Manager or Owner	[sig.] Lidia Kowalewicz, Executive Editor October 1, 2018	

I certify that all information furnished on this form is true and complete. I understand that anyone who furnishes false or misleading information on this form or who omits material or information requested on the form may be subject to criminal sanctions (including fines and imprisonment) and/or civil sanctions (including multiple damages and civil penalties).

Good Luck Anna Marrah!

Chicago, IL - On Thursday, November 15, PRCUA employees said farewell to Anna Marrah. Anna worked in the PRCUA Marketing Department for the past two years and was the designer of some of the PRCUA promotional materials. PRCUA Officers thanked Anna for her dedication and hard work at the Home Office.

The PRCUA wishes Anna the best of luck and success in her personal and professional life.

Dear Parents, Grandparents, Aunts & Uncles!

*'Tis the Season
for the gift of financial
Security & Protection!*

Beginning November 1, 2018 through January 31, 2019, SAVE 10% on your purchase of a \$5,000, \$10,000, \$25,000, \$50,000 or larger PRCUA Single Pay Whole Life Insurance Certificate for your little one from age 2 weeks to 15 and 5 months.

Each applicant will receive a free gift and a chance to WIN one of three Grand Prizes. Applications with face amounts of \$25,000 or larger will receive two entry tickets per application, providing a greater chance to win. The Grand Prize drawing will take place **February 15, 2019**. The winners will be announced in the March 2019 **Naród Polski**, on PRCUA.org and our Facebook page.

Highlights of the Single Pay Whole Life Insurance Plan

- Builds cash value
- Dividend participating
- Coverage can never be cancelled by PRCUA
- Eligibility for membership benefits such as college scholarships and educational loans
- One payment for a lifetime of security for your loved one

Please contact your local PRCUA Sales Representative or the Home Office for purchase or questions:

Robert Fattore
Sales Director
(800) 772-8632 ext. 2631
robert-fattore@prcua.org

Rafał Ciolkosz
New Business Coordinator
(800) 772-8632 ext. 2634
rafal-ciolkosz@prcua.org

Mateusz Bomba
Fraternal Department Coordinator
(800) 772-8632 ext. 2636
mateusz-bomba@prcua.org

Ask us how you can **save 10%** on the purchase of your own Life Insurance Certificate with the **Family Plus Special!**

All applications for the PRCUA 2018 Christmas Special are subject to Underwriting and must be **postmarked by January 31, 2019**.

2018 Christmas Special Rates

Beginning November 1, 2018 through January 31, 2019, SAVE 10% on your purchase of a \$5,000, \$10,000, \$25,000, \$50,000 or larger PRCUA Single Pay Whole Life Insurance Certificate for your little one from age 2 weeks to 15 and 5 months.

Rates
for
Males

Age	\$5,000	\$10,000	\$25,000	\$50,000
0	\$547.38	\$869.76	\$1,836.90	\$3,448.80
1	\$556.25	\$887.49	\$1,846.50	\$3,537.45
2	\$566.87	\$908.73	\$1,900.50	\$3,643.65
3	\$578.52	\$932.04	\$1,992.60	\$3,760.20
4	\$591.08	\$957.15	\$2,055.38	\$3,885.75
5	\$604.31	\$983.61	\$2,121.53	\$4,018.05
6	\$618.03	\$1,011.06	\$2,190.15	\$4,155.30
7	\$632.25	\$1,039.50	\$2,261.25	\$4,297.50
8	\$647.01	\$1,069.02	\$2,335.05	\$4,445.10
9	\$662.31	\$1,099.62	\$2,411.55	\$4,598.10
10	\$678.15	\$1,131.30	\$2,490.75	\$4,756.50
11	\$694.62	\$1,164.24	\$2,573.10	\$4,921.20
12	\$711.59	\$1,198.17	\$2,657.93	\$5,090.85
13	\$728.96	\$1,232.91	\$2,744.78	\$5,264.55
14	\$746.78	\$1,268.55	\$2,833.88	\$5,442.75
15	\$764.96	\$1,304.91	\$2,924.78	\$5,624.55

'Tis the Season
for the gift of
Financial Security
& Protection!

Rates
for
Females

Age	\$5,000	\$10,000	\$25,000	\$50,000
0	\$503.46	\$781.92	\$1,617.30	\$3,009.60
1	\$512.37	\$799.74	\$1,661.85	\$3,098.70
2	\$522.09	\$819.18	\$1,710.45	\$3,195.90
3	\$532.49	\$839.97	\$1,762.43	\$3,299.85
4	\$543.51	\$862.02	\$1,817.55	\$3,410.10
5	\$554.99	\$884.97	\$1,874.93	\$3,524.85
6	\$566.91	\$908.82	\$1,934.55	\$3,644.10
7	\$579.29	\$933.57	\$1,996.43	\$3,767.85
8	\$592.07	\$959.13	\$2,060.33	\$3,895.65
9	\$605.30	\$985.59	\$2,126.48	\$4,027.95
10	\$619.07	\$1,013.13	\$2,195.33	\$4,165.65
11	\$633.29	\$1,041.57	\$2,266.43	\$4,307.85
12	\$648.00	\$1,071.00	\$2,340.00	\$4,455.00
13	\$663.17	\$1,101.33	\$2,415.83	\$4,606.65
14	\$678.74	\$1,132.47	\$2,493.68	\$4,762.35
15	\$694.85	\$1,164.69	\$2,574.23	\$4,923.45

Ask us how you can **save 10%** on the purchase of your own Life Insurance Certificate with the **Family Plus Special!**

All applications for the PRCUA 2018 Christmas Special are subject to Underwriting and must be **postmarked by January 31, 2019.**

2nd National PRCUA Volleyball Tournament

Warren, MI - During the weekend of November 2nd and 3rd, 2018 PRCUA members gathered together to compete at the 2nd annual National PRCUA Volleyball Tournament. The Tournament was held at Warren Woods Christian School in Warren, Michigan and hosted by PRCUA #1593 St. John Paul II Society. The games started on Friday evening with six co-ed teams and continued on Saturday with four men's teams and four women's teams. All games were played with a two-game knock-out. The games ran smoothly and were very exciting and competitive.

The winners are as follows:

(Co-Ed) NKOTB defeated Wyandotte #162
(Men) Wyandotte #162 defeated The Volley Llamas
(Women) Balls Up defeated Wyandotte #162.

The All Star Co-Eds are:

Kristi Mihalic (All About That Ace)
Izabela Zosel (Bella's Ballers)
Deann Kujawski (EZ Pass)
Jan Gardner (NKOTB)
Ryan Ozog (Pope John Paul II Soc. #1593)
Kyle Harvey (PRCUA #162)

The All Star Men are:

Robert Belczak (B-B-B-W-N-H)
Michael Mihalic (Notorious D.I.G.)
Jacob Bzura (PRCUA #162)
Dino Fracassi (The Volley Llamas)

The All Star Women are:

Amanda Ynclan (PRCUA #162)
Maria Fischione (St. Rita's Dziewczyny)
Jan Gardner (Balls Up)
Kristen Mihalic (Can You Dig It)

The Most Valuable Players are:

(Co-Ed) Aaron Elowsky (NKOTB)
(Mens) Larry Stec (PRCUA #162)
(Womens) Tammi Hall (Balls Up)

Congratulations to all the winners! Thanks also goes to all of the players for participating because without them we would not have this tournament.

We greatly appreciate those who supported the tournament by being a sponsor or purchasing raffle tickets: Executive Officers, National PRCUA Directors, Societies, Dance Schools, members and friends. The winners of the raffle were: (1st) Keith Kujawski, (2nd) Jerry Nasiatka, (3rd) Theresa Baker and (4th) Teresa and Walt Gibala.

The gift raffle - which was held on the premises - was made possible through the generosity of Harry and Judy Burzynski, Ethnic Art Work, Chris Ozog, Michael Ozog and Wally and Joann Ozog.

The tournament had the pleasure of the presence of PRCUA's newly-elected National President James Robaczewski, National Vice President Misia Jaminski, National Director from District #10 Colleen Bonkowski and Courtney Ozog and Fraternal Department Coordinator Mateusz Bomba. They cheered for the teams, met the members, socialized and had fun with everyone.

A tournament involves many areas that need volunteers. Thank you to the following workers who volunteered their time in specific areas: Hospitality - Celeste Grabowski, John and Sharon Gardocki; Luncheon - Nina Ozog, Diane Godin, Linda Ciarkowski and Cindy Cooper; Raffles - Nina Ozog, Diane Godin, Julius Szymczyk, Joann Ozog, Bernie Ciarkowski and Judy and Harry Burzynski; Photographer - Kristina Godin; Miscellaneous Help - Grace Ozog, Ryan Ozog, Joseph Ozog, National PRCUA Directors District #10 Courtney Ozog and Colleen Bonkowski, Brian Bonkowski and Natalya Bonkowski and everyone else whose names might have been missed unintentionally.

We would also like to recognize and thank Tom Lisiecki, Past PRCUA National Director of District #10 for providing the enjoyable music at the Banquet. There were some players who got plenty of exercise at the tournament but still had the energy to dance to those lively tunes.

It takes participants, workers and supporters to have a successful tournament. Working together is "fraternalism at its best" and that is what the PRCUA is all about. Please consider participating in the 2019 Volleyball Tournament; start getting your team together now. You will meet new friends and have lots of fun. Hope to see more teams and many new faces next year!

Submitted by: Wallace Ozog

Women's Champions - Balls Up!

Men's Champions - PRCU 162 Men's

Coed Champions - NKOTB

Women's - St. Rita's Dziewczyny

Coed - PJP II

Men's - Notorious D.I.G.

Coed - EZ Pass

Women's - PRCU #162

Coed - PRCU 162

Women's - Can You Dig It

Coed - Bella's Ballers

Coed - All About That Ace

Men's - The Volley Llamas

Men's - B-B-B-W-H

TATRY GRADUATES' PRESENTATION BALL

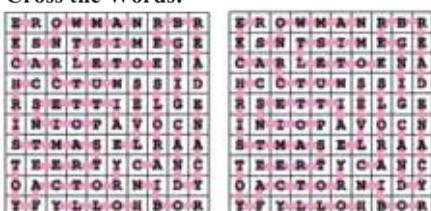
Pres. James Robaczewski beginning the Tournament with the first serve

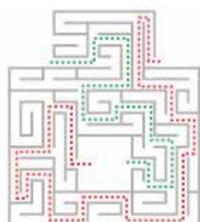
ANSWERS TO THE PUZZLES ON PG. 6

How Many?: 4 trees; 8 gingerbread men; 4 mittens; 5 holly berries; 7 ornaments; and 3 bells

Cross the Words:

Help the Little Elves:

As Polish Heritage Month wrapped up, the PRCUA Tatry Dancers recognized and congratulated their 2019 graduates: Elizabeth Machowicz and Brendan Lubiartz on October 27th at the annual Tatry Graduate Presentation Ball.

The two graduates were presented with a proclamation from the Dearborn Heights Mayor Dan Paletko. They also were honored in speeches by PRCUA V.P. Emeritus Robert Bielenda; Pres. Emeritus Joseph Drobot, Jr.; Past Dir. Thomas Lisiecki; Dist. #10 Directors Colleen Bonkowski and Courtney Ozog and Pres. Emeritus Wallace Ozog.

The attendees were mesmerized as the graduates and their escorts swept across the dance floor to the Graduate Waltz. Group 5 performed their dances flawlessly - the hall echoing with applause.

Fun was had by all as they celebrated their Polish heritage to music from the Kielbasa Kings. Good food, good music, dancing and lots of laughs.

Sto Lat, Elizabeth and Brendan!

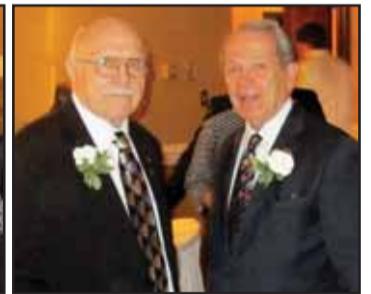
Submitted by Gail Esker, Tatry Secretary

Guests of honor (l to r) - back: Joann and Wallace Ozog, Mayor Dan Paletko, Elizabeth Orozco, Brendan Lubiartz, Elizabeth Machowicz, Samuel Dudek, Colleen Bonkowski, Courtney Ozog, Robert and Eleanor Bielenda; (front): Karen Lubiartz, Rose Ann Lackey, Judith and Joseph A. Drobot, Jr.

(L-r) Joann Ozog and Dist. #10 Director Colleen Bonkowski

(L-r) President Emeritus Wallace Ozog and President Emeritus Joseph A. Drobot, Jr.

Tatry Dancers performing at the Ball

Elizabeth Orozco, Brendan Lubiartz, and Elizabeth Machowicz performing "Polish Soul"

The PRCUA extends sincere condolences to Vice President Emeritus Anna Sokolowski and her entire family on the passing of Mark A. Sokolowski on Thursday, November 15, 2018.

May our Lord bless and comfort you and your family during this time of grief.

Eternal Peace Grant Him O Lord!

Please remember Mark Sokolowski and his family in your prayers.

Merry Christmas from the PRCUA Home Office Staff

Sales Department (l-r):
Director Robert Fattore and
Michael Dziadkowiec

Officers and their Executive Assistants (l-r): Conrad Wiecek, V.P. Asst.;
Vice President Micheline Jaminski, President James Robaczewski
and his Assistant Anna Grabowski, Secretary-Treasurer Agnieszka
Bastrzyk and her Assistant Mary Jane Robles

Information Technology
Department (l-r): Madia Robles
and Director Kevin Ryba
(not pictured: Carlos Escobar)

Treasury Department (l-r):
Claudine Wicker and
Bogusława Chrzanowska

Membership Department (sitting, l-r): Jolanta Zachara and Maria
Grzadziel; (standing l-r): Roberta Brewster, Martha Madro,
Manager Julie Prado, Mark Sorbi, and Janice Odrobina
(not pictured: Carmen Ventura, Mary Jane Czypura, Pam Tuytens)

New Business Department (l-r):
Rafal Ciolkosz, Judy Hoffman

Auditing Department (l-r): Danuta Czajkowska,
Agnieszka Dobrzycki, Controller Emily Kurda,
Mariola Wysocka

Elżbieta
Sawczuk,
Marketing
Director

(L-r): Agata Wilgocki of the Marketing Department,
Lidia Kowalewicz, *Naród Polski* Executive Editor,
Lisa Terlecki of the Marketing Department,
and Mateusz Bomba, Fraternal Coordinator

Kalendarz ZPRKA

GRUDZIEŃ

2 WYANDOTTE, MI – ZABAWA BOŻONARODZENIOWA DLA DZIECI TOW. #162 - niedziela, 2 grudnia o godzinie 13:30, PRCUA Hall, 1430 Oak St., Wyandotte, MI. Dzieci w wieku do 10 lat otrzymają zaproszenia pocztą. Dodatkowe informacje: Mary Ann Davis (734) 341-2242.

2 DYER, IN – DOROCZNY OPLATEK ZPRKA, niedziela, 2 grudnia w Casa Maria, 500 Northgate Dr., Dyer, IN. Drzwi będą otwarte od 11:00, lunch o godz. 12:00. Informacje i rezerwacje: Elizabeth Sados, tel. (708) 481-6796. Szczegóły na str. 23.

6 DZIEŃ ŚW. MIKOŁAJA

7 TOLEDO, OH – WYPRZEDAŻ PIEROGÓW - organizowana przez ZPiT Echoes of Poland; piątek, 7 grudnia w godz. 10:00-18:00, PRCUA Hall, 5255 N. Detroit, Toledo, OH; 12 pierogów (z serem, ziemniakami, kapustą, lub mieszane - z serem i ziemniakami) w cenie \$9; zamówienia prosimy składać do 23 listopada pod numer: (419) 531-8658 lub (419) 475-6262.

8 WYANDOTTE, MI – 15. DOROCZNY WIECZÓR BOŻONARODZENIOWY Z POLKĄ TOW. #162 sobota, 8 grudnia, o godz. 20:00 w PRCUA Hall, 1430 Oak St., Wyandotte, MI. Śpiewaj kolędy, polki, walce i oberki z zespołem Kavalier's and Friends. Możliwość zakupu jedzenia, płatny bar. Wstęp wolny - mile widziane donacje.

9 WYANDOTTE, MI – SPOTKANIE BOŻONARODZENIOWE TOW. #162 DLA SENIORÓW, niedziela, 9 grudnia o 13:30 w PRCUA Hall, 1430 Oak St., Wyandotte, MI. Obiad i kolędy w towarzystwie przyjaciół i znajomych. Członkowie Tow. #162 powyżej 60 roku życia otrzymają zaproszenia listownie. Dodatkowe informacje (734) 281-7036.

15 DEARBORN HTS., MI – DOROCZNY OPLATEK WYDZIAŁU KOBIET NA STAN MICHIGAN, sobota, 15 grudnia w Lyskawa VFW Post, 6828 N. Waverly St., Dearborn Hts., MI. Drzwi otwarte o godz. 13:00, program o godz. 13:30, lunch o godz. 14:00. Gospodarzem będzie Zespół Taneczny Wieliczka. Rezerwacje i opłata będą przyjmowane do 6 grudnia. Szczegóły na str. 23.

16 CHICAGO, IL – PRZEDSTAWIENIE BOŻONARODZENIOWE POŁUDNIOWO-ZACHODNIEGO CENTRUM POLSKICH PIEŚNI I TAŃCA, niedziela, 16 grudnia, Mother McAuley High School Auditorium, 3737 W 99th St, Chicago, IL. Drzwi otwarte będą od godz. 12:00, przedstawienie o godz. 12:30. Informacje i rezerwacje: Ania Kraszewski, (773) 972-0012. Szczegóły na str. 23.

24-26 BOŻE NARODZENIE – biuro ZPRKA będzie zamknięte

STYCZEŃ

1 NOWY ROK - biuro ZPRKA będzie zamknięte

19 HICKORY HILLS, IL – „WESOŁY LUD NA LODZIE” - ZABAWA TANECZNA, KOLACJA I PRZEDSTAWIENIE, sobota, 19 stycznia 2019 r., Camelot Banquets, Hickory Hills, IL. Początek o godz. 18:30, kolacja o godz. 19:00. Szczegóły poniżej.

Prosimy o zapoznanie się z terminarzem zebrań Towarzystw na str. 2.

SPECJALNY PROGRAM UBEZPIECZENIOWY Z OKAZJI 145-LECIA ZPRKA

Zjednoczenie Polskie Rzymsko-Katolickie w Ameryce obchodzi w 2018 roku jubileusz 145-lecia służby dla Polonii amerykańskiej.

Aby uczcić ten jubileusz, ZPRKA przygotowało specjalny program ubezpieczeniowy - 10 Year Pay Whole Life (stały plan ubezpieczeniowy, opłacany przez 10 lat).

Oferta obowiązuje od 1 lutego 2018 do 31 grudnia 2018 roku.

Nie czekaj, skontaktuj się z nami już dziś!

Oprócz zabezpieczenia drogiej Wam osoby, ten plan ubezpieczeniowy również zapewnia:

- ◆ przyrost wartości gotówkowej;
- ◆ możliwość wzrostu polisy o dywidendy dla ubezpieczonego;
- ◆ gwarancję istnienia polisy przez cały okres życia ubezpieczonego;
- ◆ możliwość wykupienia planu do 62. roku życia;
- ◆ w większości przypadków, bez konieczności badań medycznych.

**Półroczna składka w wysokości \$145
opłaci ubezpieczenie w wysokości:**

Wiek	Mężczyzna	Kobieta
0	\$22,971	\$26,678
1	\$22,326	\$25,887
2	\$21,657	\$25,088
3	\$20,979	\$24,294
4	\$20,307	\$23,520
5	\$19,656	\$22,766
6	\$19,026	\$22,034
7	\$18,413	\$21,332
8	\$17,819	\$20,649
9	\$17,243	\$19,987
10	\$16,683	\$19,346
15	\$14,214	\$16,469
20	\$12,264	\$14,058
25	\$10,572	\$11,994
30	\$9,099	\$10,232
35	\$7,793	\$8,735
40	\$6,664	\$7,469
45	\$5,711	\$6,387
50	\$4,906	\$5,473
55	\$4,208	\$4,713
60	\$3,613	\$4,080

W celu wykupienia ubezpieczenia, skontaktuj się z lokalnym przedstawicielem ZPRKA lub biurem głównym: life@prcu.org lub Rafał Ciolkosz, 773-782-2634.

**Skorzystaj z tego planu i otrzymaj zniżkę \$45 na pierwsze dwie składki!

Wszystkie wnioski podlegają rozpatrzeniu i muszą być wysłane do 31 grudnia 2018 r. Nie można połączyć tej oferty z inną ofertą ZPRKA.

ZPRKA oferuje książeczki i broszurki o tematyce bożonarodzeniowej

Zachęcamy wszystkich członków ZPRKA aby zamówili świąteczne publikacje oferowane przez Departament Marketingu ZPRKA!

- **Broszurka z kolędami** (Carol Brochure) - Broszura ta zawiera teksty popularnych angielskich i polskich kolęd i będzie z pewnością pomocna przy wspólnych śpiewach podczas wigilii i spotkań świątecznych. Brak opłat za przesyłkę.

- **Zwyczaje bożonarodzeniowe, kolędy i przepisy kulinarne** (Christmas Customs, Carols and Cuisine). Niniejsza broszura wyjaśnia zwyczaje i tradycje polskiego Bożego Narodzenia. Zawiera także teksty do ulubionych angielskich i polskich kolęd i przepisy na tradycyjne bezmięsne potrawy podawane w polskich domach w czasie kolacji wigilijnej. Opłata pocztowa za przesyłkę to jedyny koszt tej książeczki: \$3 za pierwszy egzemplarz i \$1 za każdą dodatkową książeczkę.

- **Książeczka do kolorowania „Narodziny Jezusa”** (Birth of Jesus Coloring Book) - Ta książeczka zawiera strony do kolorowania, szczegółowo opisujące narodzenie Jezusa. Opłata pocztowa za przesyłkę to jedyny koszt tej książeczki: \$3 za pierwszy egzemplarz i \$1 za każdą dodatkową książeczkę.

Zamówienia na powyższe publikacje można przysyłać w czekiemy za opłatą pocztową wystawionym na PRCUA, na adres: PRCUA Christmas Publications, 984 N. Milwaukee Ave., Chicago, IL 60642. Attn. Marketing Department lub telefonicznie dzwoniąc do działu marketingu na numer: (773) 782-2630 lub na bezpłatny nr. 1-800-772-8632 w. 2630; lub pisząc na adres marketing@prcu.org.

Książeczki i broszurki można również odebrać osobiście w biurze głównym ZPRKA w Chicago.

**ZESPÓŁ „WESOŁY LUD”
ZAPRASZA NA ZABAWĘ TANECZNĄ, KOLACJĘ I PRZEDSTAWIENIE PT.**

„WESOŁY LUD NA LODZIE”

Zachęcamy do ubrania się w kostiumy z ulubionych bajek Walta Disneya

W czasie zabawy
Olivia Cisło
obchodzić będzie
5. rocznicę
przynależności do zespołu

Camelot Banquets
8642 W. 95th St., Hickory Hills, IL
niedziela, 19 stycznia 2019 r.
drzwi otwarte od godz. 18:30
kolacja o godz. 19:00

Wstęp: \$40 dorośli (płatny bar), \$20 - dzieci od lat 3 do 10

Rezerwacje będą przyjmowane do 12 stycznia 2019 r.
W sprawie rezerwacji prosimy dzwonić do Michała Dziadkowiec, tel. 773-351-4737

Z ŻYCIA POLSKIEJ SZKOŁY IM. ŚW. JANA PAWŁA II

Dzień Patrona Polskiej Szkoły im. Św. Jana Pawła II

Miesiąc październik to czas, kiedy prawie każda minuta zajęć lekcyjnych w Polskiej Szkole im. św. Jana Pawła II w Lemont, powiązana jest z naszym Patronem, wielkim Polakiem, Świętym Janem Pawłem II. Wycieczki, konkursy, wystawy... to wszystko, aby uczcić naszego

rodaka, wypełnić misję szkoły oraz nauczyć się czegoś dobrego i nowego. Dziękujemy naszym nauczycielom za wspaniałe pomysły i wspaniałą realizację. Jesteśmy dumni z naszych uczniów, którzy z wielkim entuzjazmem nawiązują duchową relację z bramkarzem, narciarzem, aktorem, pisarzem, kamieniarzem, poliglotą, księdzem, nauczycielem, przyjacielem dzieci, Papieżem, sierotą, mistykiem, podróżnikiem, d y p l o m a t ą , politykiem ... czyli z Patronem swojej polskiej szkoły.

W tym roku w sposób szczególny nasza szkoła uczciła Patrona. Najstarsze klasy wybrały się na wycieczkę do Merrillville, IN, do Sanktuarium

Wycieczka szkolna do Sanktuarium M.B. Częstochowskiej w Merrillville, IN Częstochowskiej na wystawę pt. „Święty Jan Paweł II Papież, który jako pierwszy...” oraz na „Panoramę Tysiąclecia Chrześcijaństwa w Polsce”, była to wspaniała lekcja

historii, kultury i tradycji oraz potwierdzenie, że możemy być dumni z naszego polskiego pochodzenia oraz dumni z tego, że polska ziemia wydała Wielkiego Polaka. Uczniowie z klas najmłodszych przygotowywali gazetki o życiu i działalności Jana Pawła II. Klasy od V do VII zmierzyły się w konkursie wiedzy o Św. Janie Pawle II. Ponad 70 pytań okazało się wyzwaniem i wspaniałą okazją na bliższe zapoznanie się z postacią Karola Wojtyły. Klasy licealne miały możliwość zabłysnąć talentem pisarskim. Tematy skłaniały do własnych

refleksji oraz pogłębienia wiedzy na temat Patrona szkoły. Wszyscy uczestnicy byli zwycięzcami, a mając takiego patrona to wystarczający powód do dumy!

Kulminacją obchodów Dnia Patrona jak zawsze jest Msza św. oraz „papieście kremówki”. W tym roku, mieliśmy zaszczyt gościć konsula pana Piotra Semeniuka, pana dr. Jana Jaworskiego, wiceprezes

Grupa tancerzy zespołu „Polanie”

ZPRKA panią Micheline Jamińską, głównego choreografa zespołu „Polanie” pana Ryszarda Jamińskiego oraz dyrektora Dystryktu 8 ZPRKA pana Mirosława Cisko. Msza święta, której przewodniczył duchowy opiekun szkoły ks. proboszcz Waldemar Stawiarski, a swoimi barwnymi strojami uświetnili tancerze z „Polan”, była świadectwem wiary i potwierdzeniem, że wskazania papieża Jana Pawła II są ciągle

Msza św. z okazji obchodów dnia Patrona szkoły

żywe i bardzo aktualne: „Wy jesteście przyszłością świata! Wy jesteście nadzieją Kościoła! Wy jesteście moją nadzieją!” – mamy ufność, że sprostamy wyzwaniu naszego Patrona!!! A po Mszy świętej – „papieście kremówki” z piekarni „Witek” - smakowały jak w Wadowicach.

Tym wspaniałym akcentem szkoła weszła w czas przygotowywania się do kolejnej rocznicy założenia szkoły. Karol Wojtyła, który 40 lat temu powołany na Stolicę Piotrową stał się inspiracją do założenia Klubu Polskiego w Lemont a parę miesięcy później, w styczniu 1980, do powstania szkoły, stał się również Patronem tej polskiej szkoły. Parafianie Św. Cyryla i Metodego uwierzyli w siebie i zapatrzeni w Polaka na Watykanie z dumą i odwagą myśląc o przyszłym pokoleniu, zaświadczyli o polskości, działając w Klubie Polskim. Działalność klubu natomiast zaowocowała w tym, że powstała szkoła, do której odważnie zapisywano swoje dzieci i wnuki. Tutaj od początku uczniowie doskonale mówili polski, pogłębiając wiedzę z historii i geografii Polski oraz zapoznając się z wartościami, które przez cały swój pontyfikat szczególnie młodym ludziom głosił św. Jan Paweł II.

L-p: Dr Jaworski, wiceprezes ZPRKA Micheline Jamiński i konsul Piotr Semeniuk wpisują się do książki pamiątkowej

Dzień 28 października 2018 był okazją do wspólnego świętowania, do przypomnienia osób, które zakładały szkołę, które w niej się uczyły, które tutaj pracowały. Równocześnie była to możliwość otoczenia szczególną modlitwą tych, którzy dzisiaj stanowią Polską Szkołę im. św. Jana Pawła II. Wszyscy razem chcemy wyrazić wdzięczność naszemu Patronowi za opiekę oraz prosić o dalsze błogosławieństwo szczególnie na czas przygotowywania się do 40. rocznicy obchodów powstania Polskiej Szkoły w Lemont. Już dzisiaj zapraszamy na tę szczególną uroczystość!

Spotkanie z dyr. szkoły przy kawie i „papieście kremówkach”

Niech święty Jan Paweł II, patron szkoły oraz opiekun duchowy wszystkich Polaków będzie dla nas przykładem do naśladowania. Niech będzie inspiracją dla dzieci, dla studentów, małżeństw, ludzi dorosłych i dla tych co są u schyłku swojego ziemskiego życia. Powierzamy się opiece Św. Jana Pawła, powierzamy wszystkich byłych, obecnych oraz przyszłych uczniów, rodziców, grono pedagogiczne, dyrekcję oraz zarząd szkoły.

Św. Janie Pawle II módl się za nami!

Bacność! Do hymnu! „Jeszcze Polska nie zginęła, kiedy my żyjemy...”

Polska Szkoła im. św. Jana Pawła II z Lemont, jest taką samą szkołą, jak wiele innych polonijnych szkół w aglomeracji chicagowskiej, czy też w każdym innym zakątku świata. Do szkoły przywożone są dzieci lub wnuki zwyczajnych ludzi, którzy kiedyś opuścili, z bardzo różnych względów, ojczyznę - i są teraz Polakami na emigracji. Dzieci ich, najczęściej zaczynają doceniać polską szkołę, znajomość języka polskiego czy pochodzenie dopiero przy egzaminie maturalnym albo jeszcze trochę później. A dlaczego tak jest? – bo my Polacy, najczęściej doceniamy to co mamy, gdy stracimy i tęsknimy: „Litwo, Ojczyzno moja! Ty jesteś jak zdrowie; ile cię trzeba cenić, ten tylko się dowie, kto cię stracił. Dziś piękność twą w całej ozdobie widzę i opisuje, bo tęsknię po tobie...” Tak pisał nasz wieszcz Adam Mickiewicz trafiając w sedno naszej polskiej logiki. Dzisiaj również tęsknimy! Poprzednie pokolenia, nie mogąc zobaczyć prawdziwego blasku swojego kraju, musiały się tułać, iść za chlebem, płakać, walczyć, umierać... A dzisiaj, w 180. rocznicę odzyskania niepodległości, możemy po raz kolejny przekonać się, że tęsknią za krajem, patrząc z dala, widzimy więcej, dostrzegamy piękno i doceniamy wartość naszego narodu. Jaki to wielki dar, że w tak naturalny, oczywisty sposób znalazło się wielu wspaniałych ludzi, którzy ze szczerego serca, wielkiej miłości do kraju, spontanicznie organizowali różne imprezy po to, aby z dumą zaświadczyć o wolnej Polsce.

Przy Parafii św. Cyryla i Metodego w Lemont, w Polskiej Szkole oraz w Klubie Polskim również znalazły się osoby, które chciały podziękować „Niepodległej, Niepokornej, która zawsze była, będzie, jest, uskrzydłona bielą orła, bije rytmem naszych serc...” I tutaj kolejne ważne słowa: NASZYCH SERC. Naszych, to znaczy nie tylko przysiółkowi Kowalskiego - ale wszystkich, którzy są Polakami. A jeżeli mówimy o sercu, to jest to COŚ co ma wartość, jest ważne, najważniejsze, jest motorem działania! Zamysłem obchodów 100. rocznicy przede wszystkim była idea pokazania, że jesteśmy właśnie RAZEM, jesteśmy jednością, jesteśmy wolni, jesteśmy Polakami... i to się udało!!! Akademia w Polskiej Szkole im. św. Jana Pawła II nie miała charakteru ukazywania gwiazd, najlepszych uczniów, którzy są obcy ze sceną, pięknie recytują, śpiewają, grają... W szkolnej akademii uczestniczyli wszyscy... „Bo wszyscy Polacy to jedna rodzina, starszy czy młodszy, chłopak czy dziewczyna...” I chciałoby się dodać; bez względu na talent, lecz ze względu na szacunek do kraju, do przodków, ze względu na rozumienie wartości i znaczenia wielkiego heroizmu kiedy przez 123 lata nasi Ojcowie walczyli o to, abyśmy dzisiaj mogli być

RAZEM, śpiewać radośnie, mówić w swoim języku, wyznawać wiarę w Boga i Matkę Bożą oraz chodzić do polskiej szkoły i polskiego kościoła. Akademia miała niesamowitą wartość dla wszystkich, którzy w niej uczestniczyli. Uczniowie, nauczyciele oraz wielu rodziców, którzy dołączyli do wspólnego świętowania - śpiewali razem mając to samo uczucie – jesteśmy Polakami! Jesteśmy dumni z naszej historii, z naszych przodków. A my dzisiaj mamy swoją dumę, która pozwala na przyznawanie się do biało-czerwonej. Gratulujemy wspaniałego pomysłu pani Grażynie Witkowskiej, która przygotowywała i czuwała nad wszystkim. Podczas tej akademii, na scenie, w roli głównej występowała: POLSKA! Aktorami drugoplanowymi, ale bardzo ważnymi byli Polacy, czyli uczniowie, nauczyciele i rodzice. Reżyserem była: HISTORIA. Scenariusz: piosenki oraz wiersze napisane przez wielkich i małych, a zebrane przez okres ostatnich dziesięcioleci, które były i są nadal śpiewane z dumą przez

wszystkich Polaków i przez wszystkie pokolenia. Dekoracja była również stworzona przez wielu. Klasa pani Małgorzaty Radzik przygotowała niepodległościowe kotyliony. Klasa pani Marii Flig zrobiła kolorowe wianki dla dziewczynek. Dziewczeta z klas maturalnych, które śpiewały o białych różach dla Jasieńka, który nigdy nie wrócił z wojenki, trzymały kwiaty w rękach i miały

chusty na ramionach. Inna klasa ubrana była w czerwone koszulki lub bluzy. Najmłodsze klasy przygotowały 100 flag polskich, które zostały wykorzystane do wypełnienia cyfry „100” znajdującej się na mapie Polski. Miejsce: szkolna kafeeteria, gdzie zostały ustawione krzesła w formie amfiteatru, co sprawiło, że wszyscy wszystkich dobrze widzieli i słyszeli. Poszczególne klasy, wstając ze swoich miejsc prowadziły śpiew różnych piosenek, które są dowodem na olbrzymią świadomość Polaków tamtych czasów. Wybrane teksty ukazywały wielką nadzieję – wbrew ludzkiej nadziei, że jeżeli nie syn to wnuk dożyje czasów powrotu Polski na mapy Europy i świata. I tak się stało! Odkupiona śmiercią wielu, przelana krwią, łzami i cierpieniem, 11 listopada 1918 roku Polska odzyskuje upragnioną wolność i jest NIEPODLEGŁA!!!

W odpowiedzi na apel Konsulatu Generalnego RP w Chicago i Biura Programu Niepodległa, nasza szkoła oraz Klub Polski, wzięły udział w ogólnopolskiej i ogólnoswiatowej inicjatywie: *Niepodległa do hymnu!* Na komendę: „Bacność! Do Hymnu!”, którą wydała pani dyrektor Halina Szyrzyna, cała szkoła śpiewała hymn w piątek oraz w sobotę o godzinie 12. Po odśpiewaniu hymnu, na schodach parafialnego kościoła św. Cyryla i Metodego wypuściliśmy białe i czerwone balony oraz zaśpiewaliśmy tradycyjne polskie „STO LAT” - przecież to 100. rocznica Urodzin Polski!!! Było to cudowne przeżycie. Pomimo mrozu wszyscy czuli rozgrzane serca i radość z możliwości uczestniczenia w tej ogólnoswiatowej akcji. Wszyscy śpiewali, wszyscy byli aktorami... bo Polska to my. A jak mówił Patron Polskiej Szkoły święty Jan Paweł II – „... młodzi to przyszłość ... to sól... to światło...” i to właśnie było widać podczas śpiewania hymnu. Jest to wielka radość, że tyle młodych ludzi nie tylko z Polskiej Szkoły im. św. Jana Pawła II z Lemont, ale z całego świata – zna Hymn Polski, śpiewa go na stojąco - w pozycji na bacność. Polsko bądź dumna ze Swoich Synów i Córek!

W podobnym duchu Klub Polski, polski chór parafialny razem z parafianami SSCM w Lemont, uroczystą Mszą świętą oraz specjalnie przygotowanym koncertem dla NIEPODLEGŁEJ uczcili 100. rocznicę odzyskania niepodległości Polski. Koncert przygotowany przez panią Grażynę Witkowską oraz przez panią Mirę Sojkę-Topór, wydobyl nie tylko z naszych wspaniałych członków chóru głosy anielskie, ale i wszyscy, którzy siedzieli w ławkach śpiewali w duchu wdzięczności i miłości dla swojej Ojczyzny, którą opuścili przed laty. Specjalnie przygotowane śpiewniki na tę okazję, pomogły aby wszyscy RAZEM byli czynnymi uczestnikami tej jakże ważnej uroczystości. Wspaniała forma refleksji oraz modlitwy, „...kto śpiewa ten podwójnie się modli...”. A modlitwy za Ojczyznę nigdy nie za mało: „Ojczyznę wolną pobłogosław Panie...” Bogu dzięki za wszystkich ludzi dobrej woli, którzy walczyli i za tych, co dzisiaj ciągle mają wypisane w sercach: BÓG, HONOR, OJCZYZNA!!!

W podobnym duchu Klub Polski, polski chór parafialny razem z parafianami SSCM w Lemont, uroczystą Mszą świętą oraz specjalnie przygotowanym koncertem dla NIEPODLEGŁEJ uczcili 100. rocznicę odzyskania niepodległości Polski. Koncert przygotowany przez panią Grażynę Witkowską oraz przez panią Mirę Sojkę-Topór, wydobyl nie tylko z naszych wspaniałych członków chóru głosy anielskie, ale i wszyscy, którzy siedzieli w ławkach śpiewali w duchu wdzięczności i miłości dla swojej Ojczyzny, którą opuścili przed laty. Specjalnie przygotowane śpiewniki na tę okazję, pomogły aby wszyscy RAZEM byli czynnymi uczestnikami tej jakże ważnej uroczystości. Wspaniała forma refleksji oraz modlitwy, „...kto śpiewa ten podwójnie się modli...”. A modlitwy za Ojczyznę nigdy nie za mało: „Ojczyznę wolną pobłogosław Panie...” Bogu dzięki za wszystkich ludzi dobrej woli, którzy walczyli i za tych, co dzisiaj ciągle mają wypisane w sercach: BÓG, HONOR, OJCZYZNA!!!

Niech żyje Polska!!

**Drodzy Rodzice,
Dziadkowie,
Wujkowie i Ciocie!**

**Święta nadchodzą –
podaruj rodzinie
zabezpieczenie finansowe!**

Od 1 listopada 2018 r. do 31 stycznia 2019 r. ZPRKA oferuje Program Świąteczny dla dzieci w wieku od 2 tygodni do 15 lat i 5 miesięcy. W tym czasie, możesz zaoszczędzić 10% kupując certyfikat ubezpieczeniowy na życie „Single Pay Whole Life” na sumę 5 000, 10 000, 25 000, 50 000 dolarów lub więcej.

Każdy aplikant zostanie nagrodzony prezentem i losiem na loterię, w której do wygrania jest jedna z trzech nagród głównych. Aplikacje na sumy 25 000 dolarów lub więcej otrzymują dwa losy na loterię! Losowanie odbędzie się w dniu 15 lutego 2019 r. Zwycięzcy ogłoszeni będą na: www.PRCUA.org, Facebook i w marcowym wydaniu „Narodu Polskiego”.

**Oprócz zabezpieczenia dla drogiej Wam osoby,
ubezpieczenie Single Pay Whole Life zapewnia**

- Przyrost wartości gotówkowej
- Dywidendy dla ubezpieczonego
- Jednorazową spłatę ubezpieczenia
- Możliwość uzyskania stypendium na studia lub pożyczki edukacyjnej
- Gwarancja istnienia polisy przez cały okres życia ubezpieczonego

W celu wykupienia ubezpieczenia, skontaktuj się z lokalnym przedstawicielem działu sprzedaży ZPRKA lub biurem głównym. Kontakt w języku polskim:

Rafał Ciołkosz
Koordynator działu nowych wniosków
(800) 772-8632 ext. 2634
rafal-ciolkosz@prcu.org

Mateusz Bomba
Koordynator działu braterstwa
(800) 772-8632 ext. 2636
mateusz-bomba@prcu.org

Zapytaj jak możesz zaoszczędzić 10% kupując certyfikat ubezpieczeniowy na życie dla siebie poprzez specjalny Plan Rodzinny.

Wszystkie wnioski na Program Świąteczny ZPRKA podlegają szczegółowemu rozpatrzeniu i muszą być wysłane pocztą do 31 stycznia 2019 r.

ZJEDNOCZENIE POLSKIE RZYMSKO-KATOLICKIE W AMERYCE
Ubezpieczenia na życie, konta emerytalne & korzyści członkowskie

984 N Milwaukee Ave, Chicago, IL 60642 | (800) 772-8632 | (773) 782-2600 | PRCUA.org |

Program Świąteczny 2018 r.

Od 1 listopada 2018 r. do 31 stycznia 2019 r. ZPRKA oferuje Program Świąteczny dla dzieci w wieku od 2 tygodni do 15 lat i 5 miesięcy. Kupując certyfikat ubezpieczeniowy „Single Pay Whole Life” na sumę 5 000, 10 000, 25 000, 50 000 dolarów lub więcej możesz zaoszczędzić 10%.

Wiek	\$5,000	\$10,000	\$25,000	\$50,000
0	\$503.46	\$781.92	\$1,617.30	\$3,009.60
1	\$512.37	\$799.74	\$1,661.85	\$3,098.70
2	\$522.09	\$819.18	\$1,710.45	\$3,195.90
3	\$532.49	\$839.97	\$1,762.43	\$3,299.85
4	\$543.51	\$862.02	\$1,817.55	\$3,410.10
5	\$554.99	\$884.97	\$1,874.93	\$3,524.85
6	\$566.91	\$908.82	\$1,934.55	\$3,644.10
7	\$579.29	\$933.57	\$1,996.43	\$3,767.85
8	\$592.07	\$959.13	\$2,060.33	\$3,895.65
9	\$605.30	\$985.59	\$2,126.48	\$4,027.95
10	\$619.07	\$1,013.13	\$2,195.33	\$4,165.65
11	\$633.29	\$1,041.57	\$2,266.43	\$4,307.85
12	\$648.00	\$1,071.00	\$2,340.00	\$4,455.00
13	\$663.17	\$1,101.33	\$2,415.83	\$4,606.65
14	\$678.74	\$1,132.47	\$2,493.68	\$4,762.35
15	\$694.85	\$1,164.69	\$2,574.23	\$4,923.45

Składki dla dziewczynek

Składki dla chłopców

Wiek	\$5,000	\$10,000	\$25,000	\$50,000
0	\$547.38	\$869.76	\$1,836.90	\$3,448.80
1	\$556.25	\$887.49	\$1,846.50	\$3,537.45
2	\$566.87	\$908.73	\$1,900.50	\$3,643.65
3	\$578.52	\$932.04	\$1,992.60	\$3,760.20
4	\$591.08	\$957.15	\$2,055.38	\$3,885.75
5	\$604.31	\$983.61	\$2,121.53	\$4,018.05
6	\$618.03	\$1,011.06	\$2,190.15	\$4,155.30
7	\$632.25	\$1,039.50	\$2,261.25	\$4,297.50
8	\$647.01	\$1,069.02	\$2,335.05	\$4,445.10
9	\$662.31	\$1,099.62	\$2,411.55	\$4,598.10
10	\$678.15	\$1,131.30	\$2,490.75	\$4,756.50
11	\$694.62	\$1,164.24	\$2,573.10	\$4,921.20
12	\$711.59	\$1,198.17	\$2,657.93	\$5,090.85
13	\$728.96	\$1,232.91	\$2,744.78	\$5,264.55
14	\$746.78	\$1,268.55	\$2,833.88	\$5,442.75
15	\$764.96	\$1,304.91	\$2,924.78	\$5,624.55

Zapytaj jak możesz zaoszczędzić 10% kupując certyfikat ubezpieczeniowy na życie dla siebie poprzez specjalny Plan Rodzinny.

Wszystkie wnioski na Program Świąteczny ZPRKA podlegają szczegółowemu rozpatrzeniu i muszą być wysłane pocztą do 31 stycznia 2019 r.

ZJEDNOCZENIE POLSKIE RZYMSKO-KATOLICKIE W AMERYCE
Ubezpieczenia na życie, konta emerytalne & korzyści członkowskie

984 N Milwaukee Ave, Chicago, IL 60642 | (800) 772-8632 | (773) 782-2600 | PRCUA.org |

Święta nadchodzą –
podaruj rodzinie
zabezpieczenie
finansowe!

**WHITE EAGLE
ANNUITY SPECIAL**

IN HONOR OF THE 62ND
PRCUA QUADRENNIAL
CONVENTION

**Najważniejsze
cechy planu:**

- gwarantowane oprocentowanie 2,62% przez 24 miesiące
- minimalna pierwsza wpłata - \$25,000
- uzyskane odsetki są naliczane miesięcznie
- możliwość rocznej wypłaty 10%, bez opłat karnych
- seria na okres dwu letni
- dozwolone dodatkowe wpłaty na konto nie przedłużające terminu.
- gwarantowane minimum po okresie dwóch lat – 1,5%
- konta zwolnione od wszelkich opłat administracyjnych
- możliwość otwarcia konta w wieku 0-90 lat
- różne opcje kont: Non-Qualified, Traditional IRA, ROTH IRA oraz inne
- pieniądze gromadzone na koncie nie podlegają opodatkowaniu do czasu ich wypłaty
- kary za wcześniejsze wypłaty:

Rok 1 - 4%

Rok 2 - 3%

Wypłaty dokonane przed ukończeniem 59 1/2 roku życia, mogą podlegać karom z urzędu skarbowego IRS w wysokości 10%*

Dodatkowe informacje:

Rafał Ciołkosz (j. pol.);
rafal-ciolkosz@prcu.org; 773-782-2634

Robert Fattore, dyrektor sprzedaży (j. ang.);
robert-fattore@prcu.org; 773-782-2631

Artykuły do styczniowego wydania „Narodu Polskiego” muszą być nadesłane do redakcji do wtorku, 18 grudnia 2018.

Przepisy wigilijne i świąteczne

Gołąbki z ryżem i pieczarkami

2 główki kapusty, 2 filiżanki (cup) ryżu, 2-3 filiżanki sosu pomidorowego, 1 funt świeżych pieczarek, 1 średnia cebula, 4 łyżki masła

Ugotować ryż według przepisu na opakowaniu, postawić do ostudzenia. Usunąć głąby z kapust. Do dużego garnka (taki aby zmieściła się główka kapusty, zanurzona całkowicie w wodzie) wlać wodę, posolić i zagotować. Włożyć kapustę i parzyć ok. 10 minut, aż zaczną odchodzić liście. Stopniowo oddzielać liście i odkładać na sito do obcieknięcia. Gdy liście przestygną, usunąć twarde części przy nasadzie liści. Zachować uszkodzone liście do wyłożenia naczynia do pieczenia. Przygotować farsz: obrać cebulę i oczyścić pieczarki, a następnie posiekać je drobno i zrumienić na maśle, dodać sól i pieprz, przestudzony ryż i dokładnie wymieszać. Na każdy liść kłaść po porcji farszu, związać gołąbki. Układać gołąbki ciasno w naczyniu do pieczenia. Polać sosem pomidorowym, przykryć lekko folią aluminiową i wstawić do pieca na 1/2 godziny. Piec w temperaturze 350 st. F. Można podawać ze śmietaną.

Lamańce z makiem (przygotować kilka dni przed świętami)

Mak: 2 puszki gotowej masy makowej, 1 łyżeczka ekstraktu waniliowego, 1/2 łyżeczki ekstraktu migdałowego, 1/2 filiżanki (cup) posiekanych migdałów, 1/2 filiżanki rodzynek. Składniki wymieszać, wstawić do lodówki. Ciasto: 1/4 funta masła, 2 3/4 filiżanki mąki, 2/3 filiżanki cukru pudru, 2 łyżeczki proszku do pieczenia, 3 jajka (oddzielić żółtko i białko jednego jajka), 1/2 łyżeczki ekstraktu waniliowego, 2 łyżki śmietany.

Przesiać mąkę, dodać masło i posiekać nożem, a następnie rozgnieść palcami. Dodać pozostałe składniki oprócz oddzielnego białka. Wyrobić ciasto i wstawić do lodówki na 1/2 godz. Rozwałkować ciasto na duże prostokąty o grubości ok. 1/2 cm. Ułożyć na blasze do pieczenia i posmarować pozostawionym białkiem. Pokroić na 2 1/2 cm. kwadraty na blasze. Piec przez 15 min. w temp. 400 st. F. Zdjąć z blachy zaraz po upieczeniu. Uformować masę makową w dużą kulę, położyć na dużym talerzu i obłożyć ciasteczkami. Przygotować małe nożyki do nakładania masy na ciasteczka.

Zupa rybna

Włoszczyzna jak do rosółu, 1 1/2 funta ryby słodkowodnej, 1 galon wody, łyżka masła, 1/2 filiżanki (cup) śmietany, 6 średniej wielkości ziemniaków, 2 żółtka, 3 liście laurowe, kilka ziaren ziela angielskiego, sól do smaku.

Rybę oczyścić włożyć do garnka z wodą, dodać włoszczyznę, liście laurowe, ziele angielskie i sól. Gotować aż ryba będzie miękka. Wyjąć i odłożyć. W wywarze ugotować pokrojone w kostkę ziemniaki, przed końcem gotowania zabielić śmietaną. Na talerze ułożyć kawałki ryby i zalać zupą.

Smażony karp

2 funty filetów (lub dzwonek) z karpia, 1 cytryna, kilka ząbków czosnku, świeżo zmielony czarny pieprz, przyprawa do ryb, sól, jajka, mąka, bułka tarta, masło, oliwa z oliwek.

Karpia umyć i osuszyć, natrzeć ze wszystkich stron solą i odstawić na 2 godziny. Spłukać sól, przełożyć rybę do miski. Cytrynę umyć i sparzyć wrzącą wodą, pokroić w plastry grubości około 1/2 cm. Obłożyć nimi rybę i wstawić na noc do lodówki. Czosnek przecisnąć przez praskę. Usunąć plastry cytryny, natrzeć rybę czosnkiem, mielonym pieprzem i przyprawą do ryb. Panierować najpierw w mące, później w jajku i bułce. Smażyć karpia powoli, na małym ogniu, by się za mocno nie przypiekł na maśle z dodatkiem oliwy z oliwek.

Południowo-Zachodnie Centrum Pieśni i Tańca

Zjednoczenia Polskiego Rzymsko-Katolickiego w Ameryce zaprasza na

Przedstawienie bożonarodzeniowe

niedziela, 16 grudnia 2018 r.

Mother McAuley High School Auditorium

3737 W. 99th St. Chicago, IL

Drzwi otwarte o 12:00 Pokaz o 12:30

**Bilety: \$12 w przedsprzedaży; \$15 przy wejściu
dzieci do lat 5 - wstęp wolny**

W przedsprzedaży - bilety na loterię pieniężną.
Zwycięzca nie musi być obecny przy losowaniu.

**W sprawie zakupu biletów prosimy dzwonić do:
Ani Kraszewskiej, tel. 773-972-0012**

Kalendarz ZPRKA na 2019 r.

Zamów już dziś! Nakład ograniczony!

Zachęcamy wszystkich do zamawiania kalendarza ZPRKA na rok 2019. Kalendarz będzie dostępny w biurze ZPRKA, 984 N. Milwaukee Ave., Chicago, IL. Zamówienia można również kierować pocztą elektroniczną na adres: marketing@prcu.org lub telefonicznie na numer telefonu (773) 782-2630.

Kalendarz ZPRKA na 2019 rok przedstawia miasta Polskie. Każdego miesiąca prezentowane są zarówno historyczne, jak i nowoczesne widoki jednego z miast, ilustrujące piękno współczesnej Polski oraz jej bogatą historię. Mamy nadzieję, że spodoba się Państwu nasz nowy kalendarz! Nakład ograniczony - zamów kalendarz już dziś!

Zespół Tańca Wieliczka ZPRKA

zaprasza na

DOROCZNY OPŁATEK WYDZIAŁU KOBIEC NA STAN MICHIGAN

niedziela, 15 grudnia

Lyskawa VFW Post

6828 N. Waverly St., Dearborn Hts., MI

Drzwi będą otwarte od godz. 13:00

Program o godz. 13:30 | Lunch o godz. 14:00

Dorośli - \$20 | Dzieci do lat 12 - \$17

Informacje i rezerwacje: Joe lub Kristi Mihalic
spartyhm@gmail.com lub (313) 920-8732
44222 Richmond Ct., Canton, MI 88187

Rezerwacje i opłaty będą przyjmowane do:
6 grudnia 2018

Nie będzie sprzedaży biletów przy wejściu
i nie przyjmujemy anulacji rezerwacji

Prosimy wystawiać czeki na:

Wieliczka Dance Ensemble

W czasie spotkania odbędzie się
się loteria, z której dochód
zasili fundusz edukacyjny
Wydziału Kobiet

Dystrykt #9

zaprasza na

DOROCZNY OPŁATEK ZPRKA

Niedziela, 2 grudnia 2018

Casa Maria

500 Northgate Drive, Dyer, IN

Drzwi otwarte od godz. 11:00

Lunch od 12:00

Dorośli - \$30 | Dzieci do lat 12 - \$15.00

Rezerwacje będą przyjmowane
do 20 listopada

Prosimy o zgłaszanie rezerwacji do:

Elizabeth Sadus

847 Marian Way, Chicago Hts., IL 60411
(708) 481-6796

DO WSZYSTKICH SEKRETARZY TOWARZYSTW ZPRKA I DYREKTORÓW SZKÓŁ

Prosimy o przesyłanie terminarza zebrań i imprez
zaplanowanych na 2019 rok. Informacje należy
przesyłać do 15 grudnia 2018 r.
na adres: narod-polski@prcu.org lub pocztą na adres:
Executive Editor, Narod Polski
PRCU Headquarters,
984 N. Milwaukee Ave.
Chicago, IL 60642-4101

„Z Narodzenia Pana dzień dziś wesóły”

W tym wspaniałym dniu Pańskiego Narodzenia pragniemy, aby malusieńki Jezus obdarzył Was Bożym Błogosławieństwem, siłą i wytrwałością w nieustannym rodzeniu się miłości, z której wszystko bierze swój początek.

Niechaj Wszechpotężny obdarzy wszystkie Rodziny szczęściem, radością i pokojem. Opłatek, którym się podzielicie, otworzy „w niebie złote wierzeje i sam Pan Jezus zawita do Was”!

Zdrowych, spokojnych i wesółych Świąt Bożego Narodzenia!

życzy,

**Ks. kantonik Władysław J. Ptak
Naczelny Kapelan ZPRKA**

OPŁATEK, BIAŁY JAK SKRZYDŁA ANIOŁA

Opłatek - bardzo cienki, wypieczony z białej mąki i wody, bez dodatku drożdży i soli. Wigilijny opłatek, biały jak skrzydła anioła, oznajmiającego pasterzom dobrą nowinę: „Chrystus się wam narodził!”, w jęz. łacińskim jest nazywany *oblatum* i oznacza dar ofiarny.

Początkowo wypiekane były w ciężkich, prostokątnych szczypcach żelaznych z długim imadłem. Obecnie pieczone są w specjalnych matrycach z wybitymi na nich wzorami, przedstawiającymi sceny Bożego Narodzenia, które mają znaczenie symboliczne - składając sobie życzenia łączymy się z tajemnicą przyjścia Jezusa na świat.

Opłatki, które trafiają na stół wigilijny, nie różnią się niczym od hostii i komunikantów, rozdzielanych podczas mszy świętej (Ciałem Chrystusa stają się dopiero z chwilą odmówienia nad hostią i komunikantami modlitwy eucharystycznej).

Pierwsze opłatki wytwarzano w średniowieczu w katolickich krajach Europy i zajmowały się tym klasztory. Słynął z nich zwłaszcza zakon benedyktynów w Cluny. Na opłatki brano najwyborniejsze pszeniczne ziarna i mielono je w specjalnych, tylko do tego celu używanych, poświęconych młynkach. Pozyskanej mąki nie wolno było używać do innych wypieków. Świącono także formy żelazne do pieczenia opłatków i odmawiano nad nimi stosowne modlitwy.

W Polsce pierwsze opłatki wytwarzali wyłącznie zakonnicy, wikariusze, a od XV wieku również organści i kościelni. Potem zajęły się tym także świeckie piekarnie. Do dziś, aby wyrabiać opłatki, producent musi złożyć ślubowanie, że będzie je wypiekał zgodnie z wymogami Prawa Kanonicznego - do ciasta musi być użyta mąka pszenna bez żadnych sztucznych dodatków, a zgodę na produkcję opłatków musi wyrazić biskup.

Opis wypieku opłatków świątecznych w połowie XIX w. przekazał Władysław Reymont w „Chłopach”:

...Organista rozdziany w koszuli tylko i z podwiniętymi rękawami, czerwony jak rak, siedział przed ogniem i piekł opłatki (...) co chwila czerpał z michy rozrobione

plynne ciasto, rozlewał je na żelazną formę, ścisnął aż syczało i kładł nad ogniem, wspierając na cegle sztorcem ustawionej, przewracał formę, wyjmował opłatek i rzucał na niski stółek, przed którym siedział mały chłopak i obcinał nożyczkami do równa...

W XVI w. nabywano opłatki w tajemnicy przed proboszem i dawano je dzieciom jako łakocie. W XVII w. używano opłatków na dworach polskich do pieczętowania listów. Do początków XIX w. wykorzystywano je również jako podkładki pod papierowe wycinanki, którymi ozdabiano pieczęcie na prywatnych listach.

W XIX wieku popularne stały się w Polsce ozdoby z opłatka, tzw. gwiazdy opłatkowe lub kuliste świąty, które zawieszano nad stołem wigilijny. Miały one zapewnić pokój, szczęście i dobrodziejstwo w nadchodzącym roku.

Pod koniec XVIII wieku w Polsce, Kościół zaczął rozdawać chleby w przed świętami. Z tego okresu pochodzą też pierwsze polskie źródłowe wzmianki o łamaniu się opłatkami, obyczaju który stopniowo rozprzestrzenił się na cały obszar Polski i stał się tradycją rozpoczynającą wigilijną kolację.

Każdego roku, w wieczór wigilijny, przed rozpoczęciem wieczerzy przełamujemy w polskich domach opłatek i dzielimy się nim, składając sobie życzenia, a także wspominając bliskich nam, drogich nieobecnych. Wigilijny opłatek symbolizuje również chęć pojednania i pogodzenia się oraz wzajemne poszanowanie, nadając wigilii niezwykły i niepowtarzalny charakter.

Przez wiele wieków, na polskich wsiach panował również zwyczaj dzielenia się opłatkami ze zwierzętami przez gospodarzy. Miało to zapewnić zwierzętom „dobre chowanie” i chronić je od wszelkich chorób. Dla zwierząt najczęściej wypiekano opłatki kolorowe: różowe, żółte, niebieskie, zielone, przez dodanie barwników.

Właściwie przechowywane opłatki, przetrzymywane w suchym ale w wietrzonym pomieszczeniu, nie psują się, i mogą przechować się przez długi okres czasu.

Zwyczaj łamania się opłatkami znany jest również w innych krajach europejskich: na Słowacji, Litwie, Ukrainie, w Czechach i we Włoszech.

